Belastingdienst

20e

halfjaarsrapportage

Inhoud

Inleiding 03

Hoofdstuk 1 Thema de veranderopgave 04

Hoofdstuk 2 Updates eerdere rapportages 10
Inleiding 11
2.1. Internationale samenwerking en gegevensuitwisseling 11
2.2. (Internationale) invordering 14
2.3. Beheersing fiscale processen 17
2.4. Zeer vermogende personen 17

Hoofdstuk 3 Moties en toezeggingen 22

Bijlage I Overzicht risico's en beheersmaatregelen 35

Bijlage II Producttabellen 41

Bijlage III Motie onderzoek ARK naar APA-/ATR-praktijk 52

inleiding
thema
update continuïteit en investeringsagenda
toezeggingen
bijlagen

Inleiding

Deze twintigste halfjaarsrapportage van de Belastingdienst gaat over het eerste halfjaar van 2017. Als thema wordt in hoofdstuk 1 de veranderopgave van de Belastingdienst behandeld. Hoofdstuk 2 bevat de stand van zaken op onderwerpen waarover in eerdere halfjaarsrapportages is gerapporteerd, aangevuld met onderwerpen waarover een update in deze halfjaarsrapportage is toegezegd. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op moties en toezeggingen. Tot slot is één bijlage opgenomen met een update over de risico's voor continuïteit en eventuele nieuwe knelpunten inclusief bijbehorende maatregelen, één bijlage met de verschillende productietabellen en één bijlage over de Motie onderzoek ARK naar APA-/ATR-praktijk.

Hoofdstuk 1

Thema

De veranderopgave

Veranderingen kennen meerdere aanleidingen

De Belastingdienst moet ervoor zorgen dat de belastinginkomsten voor nu en de toekomst veilig worden gesteld, toeslagen rechtmatig worden uitgekeerd en dat de samenleving wordt beschermd tegen onveilige en ongewenste goederen. Daarmee draagt de Belastingdienst bij aan de welvaart en het welzijn van Nederland. Om dat te kunnen moet de Belastingdienst haar dienstverlening en toezicht aanpassen aan de eisen van deze tijd. Burgers en bedrijven vragen terecht een hoog dienstverleningsniveau en snel duidelijkheid over hun situatie. Daarbij dienen toezicht en handhaving gericht te zijn op die burgers en bedrijven die zich pogen te onttrekken aan hun wettelijke verplichting, waarbij de Belastingdienst het voor goedwillende burgers en bedrijven zo makkelijk mogelijk moet maken.

Eigentijdse dienstverlening en handhaving vereisen een vergaande digitalisering van processen met hoogwaardige digitale interactie met burgers en gebruikers en ondersteuning voor groepen die minder digitaal vaardig zijn. Sommige processen bij de Belastingdienst hebben dit hoge ontwikkelingsniveau. Denk bijvoorbeeld aan de jaarlijkse inkomstenbelasting en de vooringevulde aangifte daarvan. Maar ook Toeslagen en de Douane kennen een hoog niveau van geïntegreerde digitale dienstverlening. Andere processen hebben dat niveau nog niet.

Onder de noemer van de Investeringsagenda staat de Belastingdienst voor de grote opgave al haar werkprocessen maximaal digitaal en geïntegreerd uit te voeren. Deze opgave is niet alleen nodig om een goed eigentijds dienstverleningsniveau te bieden voor burgers en bedrijven, maar ook om binnen de financiële en formatieve kaders uitvoering te geven aan de taken van de Belastingdienst en de continuïteit te borgen. Naast deze opgave zijn er nog andere veranderopgaven zoals het gaan voldoen aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de jaarlijkse aanpassingen voortkomend uit het Belastingplan, de fiscale ambities uit het Regeerakkoord en de consequenties van de Brexit waardoor de buitengrens van de EU tussen Nederland en het Verenigd Koninkrijk (VK) komt te liggen. Naast de (fiscaal) inhoudelijke veranderingen en de noodzakelijke verdere digitalisering, moet ook de organisatie aangepast worden om de Belastingdienst beter aanstuurbaar te laten zijn. In lijn met de aanbevelingen van de Commissie onderzoek Belastingdienst van 27 januari 2017 is de topstructuur aangepast en inmiddels van toepassing.[1] De nieuwe topstructuur heeft als doel de veranderopgave waarvoor de Belastingdienst staat effectief aan te kunnen sturen.

En moeten vorm krijgen, ondanks tegenslagen

In 2015 is de Belastingdienst gestart met de Investeringsagenda. In januari 2017 is aan de Kamer gemeld dat de structureel beoogde doelstellingen (beter, goedkoper, meer in control) niet in het eerder voorziene tempo gehaald zouden gaan worden wanneer door zou worden gegaan op de oude weg. De herijking van de Investeringsagenda is in 2017 uitgevoerd. Op 19 september 2017 heeft de staatssecretaris de Tweede Kamer geïnformeerd over de resultaten hiervan.[2] Daarbij is de aanpak voor het vervolg opgenomen, welke vanaf de start een tijdshorizon van drie jaar heeft. De noodzaak tot veranderen en de ambitie uit de Investeringsagenda zijn bevestigd door de Commissie Onderzoek Belastingdienst en de Algemene Rekenkamer. De voorstellen uit de herijking zijn een uitwerking van de Investeringsagenda.

---

[1] Kamerstukken II 2016/17, 31066, nr. 330, bijlage.

De focus van de herijking van de Investeringsagenda ligt op zes primaire processen (inkomensheffingen, omzetbelasting, automiddelen, boekenonderzoeken, bezwaar en inning). Eén van de waarborgen op de herijking is dat er een second opinion op de Investeringsagenda wordt uitgevoerd, met bijzondere aandacht voor de ICT-component.

Waarbij de continuïteit geborgd moet zijn

Als gevolg van de vertrekregeling verlaten medewerkers de Belastingdienst waarbij de uitstroom van de medewerker niet meer is te beïnvloeden. Daardoor kan een situatie ontstaan waarbij de gewenste procesverbeteringen nog niet zijn doorgevoerd en de oude (arbeidsintensieve) werkwijze nog bestaat, terwijl medewerkers er niet meer zijn. Om deze situatie te voorkomen dienen de procesverbeteringen voortvarend gerealiseerd te worden. Met de herijking van de investeringsagenda is concreet welke werkprocessen in welk tempo kunnen worden verbeterd. Tevens zijn maatregelen genomen om kritieke functies weer snel te vervullen. De werving is daarop gericht.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de continuïteitsrisico's en de maatregelen die zijn genomen om deze risico's weg te nemen. Het is belangrijk voortdurend oog te hebben voor continuïteitsrisico's en daarop alert te reageren. Daarbij kunnen ook nieuwe risico's ontstaan zoals bij de erf- en schenkbelasting waar vertraging is opgetreden bij de implementatie van een nieuw systeem en dus bijgestuurd moet worden. Met het totaal van de genomen maatregelen is de continuïteit vooralsnog geborgd.

En de medewerkers goed betrokken zijn

De Commissie onderzoek Belastingdienst constateerde onder andere een gebrek aan verbinding met de medewerkers en onvoldoende betrokkenheid bij de veranderopgave van de Belastingdienst. Met de wijze waarop de herijking van de Investeringsagenda is uitgevoerd is een eerste stap gezet om betrokkenheid van medewerkers bij de veranderopgave te vergroten. Er zijn vele medewerkersbijeenkomsten geweest waar in totaal 4.000 medewerkers bij zijn geweest.

In de periode september – oktober 2017 is binnen de Belastingdienst, zoals in de brief aan de Tweede Kamer d.d. 14 februari 2017[3] aangekondigd, een medewerkersonderzoek uitgevoerd. De respons is met 58,4% duidelijk hoger dan bij voorgaand medewerkers-

---

[2] Kamerstukken II 2017/18, 31066, nr. 378, bijlage.
[3] Kamerstukken II 2016/17, 31066, nr. 344.

onderzoek (47,3%). In totaal hebben 18.643 medewerkers hun stem laten horen.
Het onderzoek heeft (in het kort) de volgende resultaten opgeleverd:

- Medewerkers zijn gematigd positief over het eigen werk en de eigen leidinggevende; negatiever zijn ze over de Belastingdienst als organisatie.
- *Werkcultuur:* medewerkers zijn gematigd positief over de werkcultuur, waaronder hun eigen werk en hun collega's. Redelijk negatief zijn zij over hoe de organisatie handelt richting medewerkers in tijden van verandering en over de resultaatgerichtheid van de dienst.
- *Managementstijl:* medewerkers zijn gematigd positief over de managementstijl. Leidinggevenden tonen zich het sterkst op de individuele steun die zij medewerkers bieden. Over het sturen op resultaten door hun leidinggevenden zijn medewerkers weinig positief.

Op een schaal van 0-10 waarderen medewerkers hun werk met een 6,3, hun collega's met een 7.5, hun direct leidinggevende met een 6,4 en de organisatie met een 5,5. In het algemeen liggen de scores iets onder de benchmark openbaar bestuur en veiligheid.

De Belastingdienst is (vanaf februari jl.) gestart met een aantal grote veranderingen, waaronder de implementatie van de nieuwe topstructuur en de herijking van de Investeringsagenda. Via onder andere medewerkerssessies hebben medewerkers hun zienswijze kunnen delen. Hiermee heeft de Belastingdienst een stap gezet met het veranderen van de organisatie, hetgeen, naar verwachting, een positief effect zal hebben op medewerkers. Hiermee is niet alles meteen opgelost. Dit veranderen kost tijd. De komende periode zullen in de Belastingdienst op alle niveaus (team, afdeling en directie) en met de medezeggenschap de uitkomsten van het medewerkersonderzoek worden besproken waarbij voorstellen zullen worden gedaan om zaken te verbeteren.

En de besturing daarop aangepast

Op 21 september 2017 is na positief advies van de medezeggenschap, de nieuwe topstructuur Belastingdienst ingevoerd. De nieuwe topstructuur volgt uit het advies van de Commissie Onderzoek Belastingdienst (COB). De COB concludeerde in haar rapportage dat er een informele besluitvormingscultuur was binnen de Belastingdienst. Daardoor werden besluiten onvoldoende doordacht en was onduidelijk wie welke besluiten nam. In de nieuwe topstructuur is een duidelijke scheiding gemaakt tussen kaderstelling, uitvoering en control. Rollen, taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd voor de organisatie. De Belastingdienst is een regulier directoraat binnen het ministerie van Financiën en heeft niet langer een autonome positie. De topstructuur gaat uit van een SG/DG-model zoals gebruikelijk bij rijksdiensten. De Belastingdienst is niet één-dimensionaal. Er zijn meerdere ketens binnen in de Belastingdienst en daarbuiten zoals bijvoorbeeld de loonaangifteketen. Andere voorbeelden zijn de omzetbelasting, bezwaar, interactie, inning en betalingsverkeer. De inrichting van deze ketens is in volle gang. Met de inrichting van deze ketens ontstaat Belastingdienstbrede sturing op alle schakels in relatie tot het beoogde eindresultaat: een goede dienstverlening aan burger en bedrijf.

Om ook specifieke opgaven op te kunnen pakken

Algemene Verordening gegevensbescherming

De AVG bevat beginselen van gegevensbescherming, zoals rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie, minimale gegevensverwerking, opslagbeperking en doelbinding. Op 25 mei 2018 moet deze verordening in Nederland, onder andere door de Belastingdienst, zijn doorgevoerd. De AVG bevat diverse rechten van burgers en verplichtingen voor gegevensverwerkende partijen zoals de Belastingdienst. De implementatie hiervan is een fors aandeel in de veranderopgave.

De implementatie is gesplitst in een positie op korte termijn en een ingroeipad. In de periode waar deze halfjaarsrapportage op ziet is gewerkt aan de positie voor de kortere termijn. Een van de prioriteiten is het inventariseren van de gegevensverwerkingen bij de Belastingdienst met het oog op het inrichten van het door de AVG voorgeschreven register van verwerkingsactiviteiten, het vervullen van de transparantieverplichtingen uit de AVG en het formuleren van eventueel benodigde maatregelen voor naleving van andere verplichtingen uit de AVG. Verder waarborgt de Belastingdienst dat betrokkenen op een eenvoudige wijze hun rechten kunnen uitoefenen. Bestaande procedures, bijvoorbeeld rondom het melden van datalekken, inzage in en correctie van gegevens, worden daarbij geactualiseerd. Ook wordt het door de AVG voorgeschreven verwerkingenregister, dat de meldplicht voor verwerkingen van persoonsgegevens uit de Wbp vervangt, ingericht.

Gelijktijdig moet ervoor worden gezorgd dat de Belastingdienst duurzaam in lijn komt met de eisen die de AVG stelt aan het verwerken van persoonsgegevens. Bij nieuw te ontwerpen processen en informatiesystemen neemt de Belastingdienst de verplichtingen vanuit de AVG mee. Aan de eisen die uit de beginselen van privacy by design en by default voortvloeien, kan dan worden voldaan.[4] Hiervoor is meer tijd nodig dan de periode tot 25 mei 2018. De Belastingdienst houdt hierover contact met de Autoriteit Persoonsgegevens.

Regeerakkoord

Het Regeerakkoord bevat maatregelen die leiden tot aanpassing van de (fiscale) wet en regelgeving. De Belastingdienst heeft tijdens de formatie met de toen beschikbare informatie maatregelen al zoveel mogelijk getoetst op impact en invoeringsdatum. Bij de uitwerking van de maatregelen in wet- en regelgeving brengt de Belastingdienst de impact vanuit uitvoeringsperspectief met uitvoeringstoetsen in beeld. Voor maatregelen die al meelopen in het Belastingplan 2018 is dit inmiddels gebeurd. Ten aanzien van de andere in het Regeerakkoord opgenomen maatregelen gebeurt dit bij de verdere uitwerking. Doel van de uitvoeringstoets is te komen tot een eenduidig advies dat in het besluitvormingsproces rond en over nieuwe wet- en regelgeving wordt meegewogen. De sinds 2015 bestaande aanpak borgt eveneens bestuurlijk dat de inhoud van het advies belastingdienstbreed wordt gedragen. De uitvoeringstoetsen brengen de consequenties van de wijzigingen in beeld in relatie tot het totaal van de veranderopgave van de Belastingdienst en zo nodig de prioriteitstelling daarop aan te passen dan wel daarover (politieke) besluitvorming te entameren.

---

[4] Privacy by design betekent dat bij (het inrichten van) gegevensverwerkingen maatregelen worden getroffen die de bescherming van de rechten van de betrokkenen waarborgen. Privacy by default betekent dat bij de verwerking van gegevens de nodige maatregelen worden getroffen om te zorgen dat alleen die persoonsgegevens worden verwerkt die noodzakelijk zijn voor het doel van de verwerking.

Brexit
Gegeven het besluit van het VK om de EU te verlaten heeft dit in principe tot gevolg dat het VK ook geen onderdeel meer uitmaakt van de Europese interne markt en de douane-unie. Als dat gebeurt ontstaat een nieuwe buitengrens. Dit heeft gevolgen voor de uitvoering van de taken van de Douane onder alle mogelijke uiteindelijke afspraken die met het VK gemaakt worden. De Belastingdienst voert nadere analyses uit op de impact van de Brexit bij Douane, FIOD en andere onderdelen om ervoor te zorgen tijdig voorbereid te zijn op de gevolgen van de Brexit.

Hoofdstuk 2

Updates eerdere rapportages

Inleiding

Dit hoofdstuk bevat de stand van zaken op onderwerpen waarover in eerdere halfjaarsrapportages is gerapporteerd, aangevuld met onderwerpen waarover een update in deze halfjaarsrapportage is toegezegd.

2.1. Internationale samenwerking en gegevensuitwisseling

Country-by-country reporting

Ter implementatie van actiepunt 13 van het OESO programma Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) is in Nederland en andere landen wetgeving aangenomen, die inhoudt dat een multinationale groep per land waarin deze actief is bepaalde informatie in een landenrapport moet opnemen; het zogeheten country-by-country rapport. Binnen de Belastingdienst is de Coördinatiegroep Verrekenprijzen verantwoordelijk voor de uitvoering van deze regelgeving en de risicoanalyse en -selectie op basis van de ontvangen country-by-country rapporten die door Nederlandse en buitenlandse bedrijven moeten worden opgesteld. Sinds 1 september 2016 is deze Coördinatiegroep uitgebreid met acht specialisten die zich specifiek bezig houden met de uitvoering van country-by-country reporting en de bijbehorende risicoselectie. Daarnaast worden op dit moment twee extra specialisten geworven.

Op basis van de aanvullende documentatieverplichtingen verrekenprijzen dient een multinational met € 750 miljoen of meer geconsolideerde groepsomzet in het landenrapport informatie te verstrekken over haar activiteiten in de diverse landen waar zij actief is en kwantitatieve data over onder andere de omzet, winst, werknemers, activa en betaalde belasting op geaggregeerd niveau.

Het landenrapport wordt door de Belastingdienst primair gebruikt voor het beoordelen van substantiële verrekenprijsrisico's en daarnaast voor andere risico's voor Nederland die verband houden met uitholling van de belastinggrondslag en winstverschuivingen. De deadline voor het opstellen en indienen van de landenrapporten door in Nederland actieve multinationals is twaalf maanden na de laatste dag van een verslagjaar van de multinationale groep. In de praktijk zal voor veel multinationale groepen de deadline voor het eerste verslagjaar 31 december 2017 zijn.

Op dit moment worden binnen de Belastingdienst diverse voorbereidende werkzaamheden getroffen. De initiële verwachting was dat de Belastingdienst jaarlijks zo'n 3.150 landenrapporten zou ontvangen, ongeveer 150 van Nederlandse uiteindelijke moederentiteiten en circa 3.000 via internationale uitwisseling met andere landen.[5]

---

[5] Kamerstukken II 2015/16, 34305, nr. 6.

Voor 1 september 2017 moesten de desbetreffende multinationals door middel van een notificatie bij de Belastingdienst aangeven welke entiteit het landenrapport voor 2016 indient en in welk land zij dit doet.[6] De Belastingdienst heeft de multinationals waarvan bekend is dat zij (waarschijnlijk) onder deze verplichting vallen een brief gezonden waarin zij zijn gewezen op de notificatieverplichting. Inmiddels zijn meer dan 3.100 notificaties ontvangen, waaronder ruim 170 van Nederlandse uiteindelijke moederentiteiten.

Naar verwachting komt in het vierde kwartaal van 2017 bij de Belastingdienst de IT-infrastructuur beschikbaar die het mogelijk maakt voor multinationals om het landenrapport digitaal in te dienen bij de Belastingdienst. De multinationals die in Nederland het landenrapport indienen, worden door de Belastingdienst geïnformeerd over de werking van deze IT-infrastructuur.

De Belastingdienst verricht vervolgens een geautomatiseerde risicoanalyse op de landenrapporten (zowel de in Nederland ingediende als de via de internationale uitwisseling ontvangen landenrapporten) gevolgd door een handmatige beoordeling. Deze risicoanalysetool wordt op dit moment ontwikkeld door de Belastingdienst. Uiteindelijk zullen verrekenprijsspecialisten van de Coördinatiegroep Verrekenprijzen, waaronder medewerkers van het country-by-country reporting team, de geselecteerde landenrapporten in samenspraak met de inspecteur en – mede afhankelijk van de onderkende risico's – eventueel andere specialisten verder beoordelen en in behandeling nemen. Landelijk zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd om de inspecteurs hierover te informeren. Ten slotte vindt met belastingadvieskantoren en met multinationals geregeld overleg plaats over de implementatie van en toelichting op de country-by country reporting wetgeving.

Inmiddels is er een groot aantal landen waar soortgelijke wetgeving is geimplementeerd of geïmplementeerd gaat worden, waaronder alle lidstaten van de EU. De OESO speelt hierbij ook een belangrijke rol en organiseert intervisie met betrekking tot de implementatie van country-by-country reporting in de verschillende landen.

Rulinguitwisseling

Update gegevensuitwisseling EU

In de vorige halfjaarsrapportage is ingegaan op de uitwisseling van informatie over landgrensoverschrijdende rulings.[7] In OESO verband is de uitwisseling begonnen met ingang van 1 april 2016 en in EU verband met ingang van 1 januari 2017. De uitwisseling van informatie over landgrensoverschrijdende rulings ziet ook op rulings die daarvoor zijn afgesloten.

---

[6] Zie ook https://www.gegevensportaal.net/cbc/aanmelden/.

[7] De Richtlijn is met ingang van 1 januari 2017 in de nationale wet geïmplementeerd in de Wet op de internationale bijstandverlening bij de heffing van belastingen.

De deadline van de uitwisseling van rulings in OESO-verband (31 december 2015) kon niet worden gehaald. In de brief aan de Tweede Kamer van 11 januari 2017 is ingegaan op de oorzaken van de vertraging en zijn tevens maatregelen aangekondigd om het proces van uitwisseling te versnellen.[8] Deze maatregelen zijn inmiddels door de Belastingdienst geïmplementeerd.

Centraal afgegeven Advance Pricing Agreements (APA's) en Advance Tax Rulings (ATRs) worden centraal geregistreerd. Tijdens het debat over belastingontwijking van 19 januari 2017 is een centraal vastleggingssysteem toegezegd voor de gegevens die nodig zijn om aan de uitwisselingsverplichting in EU- en OESO-verband te voldoen. Dit systeem is met ingang van september 2017 operationeel waardoor alle rulings waarover informatie moet worden uitgewisseld in beeld zijn. In onderstaande figuur is weergegeven dat APA's en ATR's deel uit maken van de landgrensoverschrijdende rulings. De landgrensoverschrijdende rulings maken deel uit van de gehele populatie rulings.

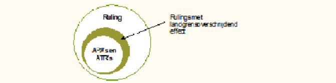

De eerdere schatting van het aantal in het verleden gesloten rulings waarover informatie moet worden uitgewisseld is naar beneden bijgesteld van 4.750 naar ruim 4.000.[9] In OESO-verband is aangegeven dat de informatie over in het verleden afgesloten rulings uiterlijk per 31 december 2017 zal zijn uitgewisseld. De uitwisseling van de informatie over bestaande rulings in OESO verband vordert gestaag. Recent is de EU-database voor de lidstaten beschikbaar gekomen. Op dit moment wordt gewerkt aan het vullen van die database. De deadlines voor de uitwisseling van informatie over in het verleden gesloten rulings zullen worden gehaald. De Tweede Kamer wordt in januari van 2018 ingelicht over de stand van zaken met betrekking tot de uitwisseling van informatie over rulings. Dit zal gaan over zowel de uitgaande als de inkomende informatie over rulings.

Tijdens het plenaire debat in de Tweede Kamer op 1 juni 2017 over de Nederlandse rulingpraktijk is toegezegd dat jaarlijks bij de halfjaarsrapportage een jaarverslag zal worden gevoegd van het APA/ATR team. Deze toezegging is ook opgenomen in de opsomming van moties en toezeggingen in hoofdstuk 3. Het eerste jaarverslag zal worden gevoegd bij de volgende halfjaarsrapportage, zodat over het gehele kalenderjaar 2017 kan worden gerapporteerd.

---

[8] Kamerstukken II 2016/17, 31066, nr. 328.

[9] In de Kamerbrief van 8 november 2017, Kamerstukken I, 2017/18, 25 087, nr. 180, is opdracht gegeven om te onderzoeken of de ruim 4.000 rulings met een landgrensoverschrijdend effect zijn afgegeven conform de daarvoor bestemde procedures.

Panama Papers

Het International Consortium of Investigative Journalists (ICIJ) heeft in 2015 een databestand vrijgegeven waarin de gegevens uit de Panama Papers zijn toegevoegd aan het eerder gepubliceerde bestand van de Offshore Leaks.

Nederland beschikt niet over de brondocumenten van de Panama Papers omdat deze door het consortium van journalisten niet voor Nederland zijn vrijgegeven. Enkele andere landen lijken (een deel van) die documenten wel te hebben. Nederland overlegt met deze landen over de toegevoegde waarde van de informatie. Zo is er contact met het Duitse Bundeskriminalamt (BKA), waarin wordt onderzocht of, hoe en onder welke voorwaarden deze documenten door de Nederlandse Belastingdienst gebruikt kunnen worden.[10] Ook wordt overleg gepleegd met een aantal deelstaten. In OESO-verband participeert de Nederlandse Belastingdienst actief in de Joint International Taskforce on Shared Intelligence and Collaboration (JITSIC). Inzet is dat landen elkaar verder helpen in de verwerking van de gegevens uit de Panama Papers.

Tot 1 november 2017 zijn via de ICIJ database 475 Nederlandse personen c.q. rechtspersonen door de Belastingdienst geïdentificeerd. In 439 van de 475 gevallen heeft een eerste beoordeling op fiscaal belang plaatsgevonden. Bij 58% heeft dit geleid tot een voorstel tot een nadere beoordeling en behandeling. 36 van de 475 bekende Nederlandse links zijn nog onderhanden; voor de identificatie is aanvullende informatie nodig.

Aan 243 belastingplichtigen is een zogenoemde kennisgevingsbrief verstuurd. Hierop zijn tot nu toe 116 reacties ontvangen. In de meeste gevallen wordt de relatie met de in de Panama Papers genoemde entiteit bevestigd. Vaak wordt gesteld dat de structuur nimmer actief is geweest en inmiddels is ontmanteld. Deze beweringen worden individueel beoordeeld. Ook is gebleken dat in een aantal gevallen de informatie al bekend was bij de Belastingdienst en is verwerkt in aangiften. Inmiddels hebben de analyses en activiteiten in toezicht in een beperkt aantal cases geleid tot het opleggen van correcties. Zo is tot nu toe voor circa € 3 miljoen aan aanslagen opgelegd en wordt voor een aantal casussen het instellen van een strafrechtelijk traject overwogen.

Paradise Papers

Onlangs heeft ICIJ een grote hoeveelheid informatie gepubliceerd onder de noemer Paradise Papers. De Belastingdienst heeft daarvan met veel interesse kennisgenomen. Het Internet Service Center van de Belastingdienst zoekt daarnaast voortdurend het internet af voor nadere gegevens en de Belastingdienst doet er alles aan relevante informatie beschikbaar te krijgen. De aanwezige informatie die voor de Nederlandse belastingheffing van belang is, wordt direct in onderzoek genomen.

---

[10] Kamerstukken II 2016/17, Aanhangsel, 2652 en 2653.

2.2 (Internationale) invordering

Overzicht openstaande toeslagschulden in het buitenland

Vanaf juni 2015 heeft de Belastingdienst een aantal maatregelen ingezet voor de terugvordering van toeslagschulden in het buitenland. De €139,5 miljoen die op dat moment openstond is gebruikt als referentiepunt voor het monitoren van de resultaten van pilots voor het terughalen van specifiek deze schulden.[11] In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van deze posten en is de stand van dezelfde posten per begin september 2017 weergegeven. Alle andere toeslagschulden worden hierin buiten beschouwing gelaten; slechts de posten die ten tijde van het ijkpunt openstonden, zijn weergegeven.

Top 10 landen			
	Totaal bedrag begin (juni 2015)	Totaal bedrag eind (oktober 2017)	Afname
België	25.165.459	12.057.276	13.108.183
Polen	21.648.426	6.573.557	15.074.869
Duitsland	15.116.659	4.879.681	10.236.977
Curaçao	14.788.942	7.885.114	6.903.828
Groot-Brittannië	10.499.581	4.996.154	5.503.427
Bulgarije	5.070.730	3.732.310	1.044.419
Turkije	4.557.924	1.341.158	3.216.766
Aruba	3.248.138	1.811.126	1.437.012
Suriname	3.189.446	1.368.568	1.820.878
Spanje	2.723.942	1.189.601	1.534.342
Overig	33.179.797	13.632.852	19.546.945
Totaal	**139.495.051**	**59.467.404**	**80.027.647**

---

[11] Van deze pilots loopt de pilot Marokko en Turkije nog; de overige zijn afgerond en worden geëvalueerd.

Openstaande bedragen Caribisch deel Koninkrijk

Het Caribisch deel van het Koninkrijk heeft verschillende (on)mogelijkheden bij de inning van toeslagschulden doordat dit deel van ons Koninkrijk uit zowel landen als bijzondere gemeenten bestaat. Dit resulteert in een verschillende aanpak bij de inning. De samenwerking met Bonaire, Sint Eustatius en Saba verloopt naar wens. Omdat deze eilanden bijzondere gemeenten zijn, verloopt de wederzijdse bijstand zoals in binnenlandse verhoudingen. Sinds 2015 wordt bij verdragsonderhandelingen ingezet op de toeslagenbepaling. De belastingregeling Nederland – Curaçao is in januari 2016 in werking getreden en de belastingregeling Nederland – Sint Maarten in januari 2017. Met de invoering van deze regelingen is ook daar nu een juridische basis voor het innen van toeslagschulden.[12]

Overige Caribische eilanden & Marokko

	Totaal bedrag begin (juni 2015)	Totaal bedrag eind (oktober 2017)	Afname
Sint Maarten	821.934	390.619	431.315
Bonaire	1.372.129	748.667	623.461
St. Eustasius	319.449	203.011	116.438
Saba	31.397	19.325	12.072
Marokko	1.034.127	362.706	671.421

Conclusie

Het doel van het opnemen van deze overzichten was om inzicht te geven in het effect van de maatregelen op de openstaande vorderingen. Uit bovenstaande tabellen blijkt dat de genomen maatregelen leiden tot afname in openstaande toeslagschulden. Zoals aangegeven gaat het hier om een geïsoleerde analyse die los staat van de overige openstaande vorderingen. Daarom wordt in de volgende halfjaarsrapportage hier niet meer over gerapporteerd.

Evaluatierapport Invordering Toeslagen

Het evaluatierapport Invordering Toeslagen in het buitenland bevindt zich in de afrondende fase. De Belastingdienst spant zich in om naast de toeslagschulden ook Nederlandse belastingschulden in het buitenland te innen en gebruikt daarvoor de ervaringen bij deze evaluatie.

---

[12] Let op: Curaçao en Aruba zijn onderdeel van de top 10 en worden hieronder daarom niet nogmaals weergegeven.

Problemen veranderingen in de invordering

De veranderingen in de invordering[13] en de sterke groei van het werkaanbod in het segment MKB kleinbedrijf[14] brengen problemen met zich mee. In december 2016 is een tijdelijk projectteam ingesteld met als opdracht te kijken naar de werking en reikwijdte van dynamisch monitoren, de inzet van het Landelijk Incassocentrum (LIC) voor de behandeling van vorderingen van MKB Kleinbedrijf, alsmede de inzet van de deurwaarders. Dit team rapporteert dat de voorraden oplopen waardoor een groep belastingschuldigen niet de gewenste aandacht krijgt; met name de intensieve invordering van het MKB kleinbedrijf die belegd is bij het LIC is (nog) niet op het gewenste niveau.[15] Het tijdelijke projectteam heeft, in aansluiting op de procesverbeteringen die voortvloeien uit de visie deurwaarderij 2020 en de herijking Investeringsagenda, een aantal oplossingsrichtingen in kaart gebracht die in de komende maanden wordt uitgewerkt.

2.3 Beheersing fiscale processen

Op 27 januari 2017 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de noodzaak de beheersing van de fiscale processen binnen de Belastingdienst te verbeteren.[16] In het kader van het realiseren van een Tax Control Framework (hierna TCF) om de fiscale beheersing op orde te krijgen vormt het formuleren van een heldere en eenduidige fiscale strategie een cruciaal startpunt. De fiscale strategie van de Belastingdienst is inmiddels geformuleerd. Het voor de komende jaren na te streven volwassenheidsniveau zal binnenkort worden vastgesteld. De strategie zal vervolgens breed worden uitgedragen om het fiscaal bewustzijn van managers en medewerkers binnen de Belastingdienst te vergroten.

Recent is een Gateway Review uitgevoerd op het implementatieplan TCF van de Belastingdienst. De meest urgente aanbevelingen (1. Richt de voorgenomen fiscale risicoanalyse in, en 4. Veranker de implementatie van het TCF reeds nu in de reguliere P&C-cyclus) uit het Gateway Rapport worden de komende drie maanden in de Belastingdienst door de lijndirecteuren geïmplementeerd. De overige aanbevelingen zullen in het eerste kwartaal van 2018 worden meegenomen bij het herijken van het implementatieplan TCF. De volgende update over de beheersing van de fiscale processen binnen de Belastingdienst zal worden meegenomen in het reguliere jaarverslag van de Belastingdienst.

---

[13] Kamerstukken II 2016/17, 31066, nr. 315; Kamerstukken II 2015/16, bijlage bij 31066 nr. 250 en 289.

[14] De belastingontvangsten in het segment MKB kleinbedrijf stegen in 2016 ten opzichte van 2015 van €9 naar €12,5 mrd (een stijging van 39%). In het segment MKB midden stegen de belastingontvangsten in die periode van €57 naar €59,6 mrd (een stijging van 4%).

[15] Het percentage ontvangsten tot en met de aanmaning daalde voor het MKB kleinbedrijf van 98,7% in 2015 naar 98,3% in 2016, terwijl dit percentage voor het MKB midden juist steeg van 98,2% naar 98,4%.

[16] Kamerstukken II 2016/17, 31066, nr. 331, bijlage 5.

2.4 Zeer Vermogende Personen

In de 17e halfjaarsrapportage is de Tweede Kamer voor het laatst uitgebreid geïnformeerd over het programma Zeer Vermogende Personen (ZVP). De Belastingdienst heeft voor de behandeling van deze doelgroep gekozen voor een geïntegreerde individuele klantbehandeling, zodat gewerkt kan worden vanuit een gestructureerd beeld over de financiële positie van de zeer vermogende personen. De zeer vermogende persoon krijgt een vast aanspreekpunt en de uitvoering van verschillende belastingwetten die van toepassing zijn, krijgt geïntegreerd vorm. Na het positieve advies van de medezeggenschap is op 7 maart 2016 een definitief besluit genomen over, onder andere, het instellen van het subsegment Zeer Vermogende Personen, onderdeel van het segment Grote Ondernemingen, zoals aangegeven in de 17e halfjaarsrapportage.

Vervolgens is door de directie Grote Ondernemingen een plan van aanpak vastgesteld voor de inrichting van dit subsegment en zijn de organisatorische en de personele gevolgen en de consequenties voor de klantbehandeling uitgewerkt. Er is een pilot gestart met een tijdelijk team.

Voor deze specifieke individuele klantbehandeling zijn 23 FTE met competenties en deskundigheid voor de specifieke individuele klantbehandeling ZVP benodigd. Vanwege de herijking van de Investeringsagenda is terughoudend omgegaan met de vrijgave van investeringsgelden. Als gevolg daarvan is nog niet gestart met de verdere opbouw van het team. Als de herijking, waarvan de waarborgen onderdeel zijn, afgerond is zullen alle budgetaanvragen, waaronder die voor de specifieke individuele klantbehandeling integraal worden afgewogen.

2.5 Aangiftecampagne

De aangiftecampagne voor de inkomstenbelasting 2016 is succesvol verlopen. In totaal zijn er ruim 8,6 miljoen belastingplichtigen uitgenodigd om aangifte te doen (7,4 miljoen particulieren en 1,2 miljoen ondernemers). Via de verschillende kanalen, o.a. de online aangiftevoorziening op MijnBelastingdienst (80%) en de aangifte-app (4%), zijn er tot 1 juli 2017 bijna 10 miljoen aangiften ingediend, waarbij in ruim 8 miljoen gevallen de Vooringevulde Aangifte (VIA) is gebruikt. Een klein gedeelte van het aantal aangiften (minder dan 1%) is op papier ingediend.

De verwerking van de ingeleverde aangiften is goed verlopen. De eerste dag was het erg druk, hetgeen leidde tot het op 1 maart 2017 incidenteel tonen van sorry-pagina's op het aangifteportaal. Dit bleek tevens de laatste keer dat dit middel, om de toeritten naar de Belastingdienst te doseren, ingezet moest worden. Verstoringen hebben zich nauwelijks voorgedaan. Verder viel de verschuiving van het inlevergedrag op. Circa 14% van de belastingplichtigen diende de aangifte niet meer in maart, maar in april in

Uit evaluaties blijkt dat de maatschappelijke dienstverleners ook positief zijn over de campagne; er zijn geen grote storingen geweest en aangiftes konden prima op elk gewenst moment worden ingestuurd. Hun ervaringen met de BelastingTelefoon zijn wisselend. Een aantal dienstverleners is positief, voelt zich goed gehoord en geholpen of is door een specialist op een later moment teruggebeld. Het overgrote deel van de deelnemers heeft gebruik gemaakt van de online aangifte op MijnBelastingdienst. De Belastingdienst wordt gecomplimenteerd met het soepele verloop van inloggen en insturen van de digitale aangiftes. Alle ervaringen met het online programma zijn positief.

Verbeterpunten

Ondanks het goede verloop is een aantal maatregelen nodig om volgend jaar op zijn minst het prestatieniveau van de afgelopen campagne te garanderen en liefst nog te verhogen. Uiteraard wordt ingezet op onder andere het verder vervolmaken van de vooraf ingevulde aangifte, de aangiftekanalen en de verdere versterking van de ondersteuning van maatschappelijke dienstverleners.

2.6 Inkomensverklaring

De Belastingdienst heeft inmiddels verschillende maatregelen getroffen om het afgeven van inkomensverklaringen door andere landen te bevorderen. Zo is er met verschillende landen bilateraal contact geweest om eventuele problemen met het verstrekken van inkomensverklaringen op te lossen of te voorkomen. België heeft laten weten dat men eerder de inkomensverklaringen kan gaan afstempelen. Portugal heeft nu laten weten dat landelijk een centraal punt is ingericht waar men voor de inkomensverklaring terecht kan.

Met betrekking tot het belastingjaar 2015 zijn er in november 2017 van de in totaal 148.000 aangiften waarin een belastingplichtige aangeeft een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige te zijn, 132.000 inkomensverklaringen binnen. In 16.000 gevallen was nog geen inkomensverklaring aangeleverd. Een groep van 7.100 personen is nader geanalyseerd. 5.600 personen uit deze groep wonen in landen waaruit al veel inkomensverklaringen zijn ontvangen. De belastingplichtige moet daar kennelijk de weg nog vinden of heeft inmiddels geoordeeld dat hij toch geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige is. Een relatief kleine groep van 1.500 personen is nog moeilijk te specificeren en zal nader onderzocht worden. De verwachting is dat deze restgroep voor een deel uit niet-kwalificerende buitenlandse belastingplichtigen bestaat.

De Belastingdienst monitort het proces van de inkomensverklaringen en kwalificerende buitenlandse belastingplicht nauwkeurig en bekijkt waar mogelijk procesverbeteringen kunnen worden gerealiseerd.

2.7 Internationale opsporing

Het in de zomer van 2016 ingerichte Anti Corruptie Centrum (ACC) van de FIOD is sinds 1 september 2016 operationeel. Dit geldt zowel voor de verwerving en beoordeling van signalen als voor de uitvoering van onderzoeken. Het werk van de FIOD krijgt steeds meer een intensiever internationaal karakter. De wereld globaliseert en digitaliseert in een hoog tempo. Dit stelt hoge eisen aan - internationale - samenwerking. De FIOD heeft de afgelopen periode ingezet op een aantal initiatieven dat zowel ziet op operationele samenwerking als op de uitwisseling van kennis, expertise en ervaringen.

Met name op het gebied van witwassen en corruptie werkt de FIOD in een aantal concrete onderzoeken internationaal intensief samen. Er wordt (pro-)actief deelgenomen aan netwerken waarin informatie wordt uitgewisseld met betrekking tot de aanpak van bepaalde fenomenen. Zo is het AMLC actief in het Anti Money Laundering Operational Network, in de EU Policy Cycle (2018-2022) en neemt het ACC deel aan OESO-gremia op het gebied van corruptie (working group on bribery). Met betrekking tot de Panama Papers zijn internationale contacten gelegd om te bezien of en hoe kan worden samengewerkt op het terrein van informatie-uitwisseling en bestrijding van frauduleuze constructies. Daarnaast zijn de mogelijkheden van het gebruik van de brondocumenten van de Panama Papers onderwerp van overleg met het (Duitse) Bundeskriminalamt. De FIOD heeft het initiatief genomen strafrechtelijke informatie-uitwisseling efficiënter te kunnen inrichten door het ontwikkelen van FCI-Net. Dat is een internationaal samenwerkingsverband waar met behulp van data matching-techniek buitenlandse 'FIOD-achtigen' op basis van 'hit/no hit' kunnen verifiëren of er bij een collega-dienst informatie over de verdachte beschikbaar is. De concrete informatie wordt vervolgens via een regulier rechtshulpverzoek opgevraagd.

2.8 Publicatie ADR-rapporten

Het kabinet heeft in 2016 besloten dat vanaf 1 juli 2016 alle ADR-audits openbaar worden gemaakt. De ministeries zorgen ervoor dat de rapporten actief openbaar worden gemaakt op de website van de rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl). Recent zijn alle audits met betrekking tot de Belastingdienst op de site gezet; het gaat hierbij om audits die door de Belastingdienst zelf zijn gevraagd. Dat nu pas de audits op de site zijn gepubliceerd, komt doordat de organisatie binnen het ministerie nog niet was ingericht op de nieuwe procedure. Vanaf heden zullen ADR-rapporten binnen de voorgeschreven termijn van zes weken na vaststelling van het rapport op de site van de overheid worden gepubliceerd.

2.9 Automatic Number Plate Recognition (ANPR)

De Hoge Raad heeft op 24 februari 2017 in een drietal zaken geoordeeld dat de Belastingdienst voor de controle van rittenregistraties in het kader van privé-gebruik van een auto (PGA) van de zaak geen gebruik mag maken van met ANPR-camera's vastgelegde beelden. Naar aanleiding van deze arresten is per direct het inwinnen en gebruiken van deze camerabeelden stopgezet voor zowel de controle op de regeling PGA, als MRB en BZM. De centrale bestanden met foto's zijn inmiddels onomkeerbaar verwijderd.
In overleg met de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) wordt invulling gegeven aan een aanpak om ook de decentraal opgeslagen bestanden te verwijderen. Hiernaast loopt het onderzoek op welke wijze en met welk tijdpad de inzet van de camerabeelden, al dan niet op basis van huidige wetgeving, kan worden hervat voor de MRB en BZM. Ook hierover is de Belastingdienst in overleg met de AP. Het weer in gebruik nemen van de ANPR-camerabeelden voor de MRB en BZM vergt overigens meer tijd dan aanvankelijk gedacht. De redenen daarvan zijn dat de oude technische voorziening gedeeltelijk nog beschikbaar is en dat de capaciteit die nodig is voor het herstellen en aanpassen van de voorziening (snelle vernietiging van de ANPRcamerabeelden die voor de MRB en BZM niet relevant zijn) moet worden ingepast binnen het IV-portfolio van de Belastingdienst.

Het onderzoek naar de wijze waarop de wettelijke grondslag voor het gebruik van ANPR-camerabeelden in de sfeer van de bijtelling in de inkomsten- en loonbelasting (PGA) het best vorm kan krijgen is eveneens gaande.

Hoofdstuk 3

Moties en toezeggingen

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt gevolg gegeven aan onderstaande toezeggingen en moties. Deze moties en toezeggingen worden als afgehandeld beschouwd, tenzij bij een onderwerp iets anders is aangegeven.

	Toezeggingen/moties	Aan wie	Datum toezegging
1	Onderzoek rekenhulp afschrijving auto's	De heer Van Rooijen	28 maart 2017, Vragenuur, TK Handelingen 60, it. 5
2	Verbetering kwaliteit Belastingtelefoon	Aan de Tweede Kamer	28 maart 2017, Vragenuur, TK Handelingen 60, it. 5
3	Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) opleggen boetes kwaadwillende opdrachtgevers	Motie Omtzigt/Weyenberg	5 juli 2017, Debat Voorjaarsnota
4	Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) voortgang onderzoek kwaadwillende opdrachtgevers	Aan de Tweede Kamer	20 april 2017, 3e voortgangsrapportage DBA, Kamerstukken II 2016/17, 34036, nr. 63
5	Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) nieuwe constructie	Aan de Tweede Kamer	26 januari 2016, Debat Wet DBA, EK Handelingen 27, it. 7, p. 42
6	EBV digitale post	Aan de Tweede Kamer	6 september 2017, Brief n.a.v. toezeggingen gedaan in het AO Belastingdienst van 8 juni 2017, Kamerstukken II 2016/17, 31066
7	EBV termijn oproepbaarheid aangiften	Aan de Tweede Kamer	6 september 2017, Brief n.a.v. toezeggingen gedaan in het AO Belastingdienst van 8 juni 2017, Kamerstukken II 2016/17, 31066
8	Overheidsondernemingen, Vpb-plicht	Aan de Tweede Kamer	15 december 2017, Wetgevingsoverleg Vpb-plicht overheidsondernemingen, Kamerstukken II 2016/17 34003, nr. 14

9	Douane, samenwerking haven Rotterdam	Aan de Tweede Kamer	Brief 2 november 2016, Douane en aanpak cocainesmokkel in de haven van Rotterdam, Kamerstukken II 2016/17 31934, nr. 9
10	Databeheersing, USB	Aan de Tweede Kamer	25 oktober 2017, AO Belastingdienst
11	Databeheersing, datalekken	Aan de Tweede Kamer	25 oktober 2017, AO Belastingdienst
12	Databeheersing, convenanten	Aan de Tweede Kamer	25 oktober 2017, AO Belastingdienst
13	Remplaçantenregeling	Aan de Tweede Kamer	6 juli 2017, debat Jaarverslag en slotwet Ministerie van Financiën en Nationale Schuld 2016
14	Rulings, onderzoek belastingontwijking	Motie Van Weyenberg/Schouten	5 juni 2017, Rulingsdebat, Kamerstukken II 2016/17/ 25087, nr. 166
15	Rulings, onafhankelijke experts onderzoekscommissie	Motie Van Weyenberg/Schouten	5 juni 2017, Rulingsdebat, Kamerstukken II 2016/17 25087, nr. 162
16	Rulings, centrale vastlegging rulings	Aan de Tweede Kamer	19 januari 2017, Debat belastingontwijking, TK Handelingen 42, it. 9
17	Rulings, belastingafspraken	Aan de Tweede Kamer	1 juni 2017, Debat overnilingbeleid, TK Handelingen 82, it. 8
18	Parallelimport	Aan de Tweede Kamer	Brief 13 oktober 2017 Beantwoording vragen schriftelijk overleg vaste commissie Financiën van 16 juni 2017, Kamerstukken II 2016/17 34 775 IX, nr. 8

Toelichting

1 Onderzoek rekenhulp afschrijving auto's

Aan het lid Van Rooijen (50-plus) is toegezegd te kijken of het zinvol is een rekenhulp te bieden om de afschrijvingskosten van auto's te bepalen waarmee, binnen de regeling voor aftrekuitgaven voor specifieke zorgkosten, aftrekbare vervoerskosten voor bezoek aan het ziekenhuis worden gemaakt. De belastingplichtige kan de afschrijvingskosten van zijn auto bepalen door middel van rekenhulpen vindbaar op het internet of op grond van de gegevens van het Nibud of het CBS. Indien belastingplichtige gebruik maakt van deze rekenhulpen bij de bepaling van de afschrijving, ziet de Belastingdienst gewoonlijk geen reden tot correctie. De Belastingdienst ziet daarom geen reden om een eigen rekentool te ontwikkelen.

2 Toezegging verbetering kwaliteit Belastingtelefoon

In het vragenuur van 28 maart 2017 is - mede naar aanleiding van onderzoek door de Consumentenbond - toegezegd dat in deze halfjaarsrapportage nader wordt ingegaan op de verbetering van de kwaliteit van beantwoording van algemene vragen door de Belastingtelefoon. Inmiddels is een specialistenteam van circa 10 FTE ingericht om meer ingewikkelde vragen over wet- en regelgeving (W&R-vragen) van burgers te kunnen beantwoorden. Uit onderzoek en analyse die de Belastingdienst de afgelopen jaren heeft gedaan blijkt dat de antwoorden op zowel status- en procesvragen (90% van de vragen) als op de veel gestelde W&R-vragen voldoen aan de kwaliteitsnorm. Uit additioneel onderzoek dat in de eerste helft van 2017 is uitgevoerd blijkt dat de gemiddelde kwaliteit van de antwoorden op minder vaak voorkomende W&R-vragen nog niet aan de kwaliteitsnorm voldoet. De verbeterde inrichting van de beantwoording van W&R-vragen met de formatie van een specialistenteam blijkt niet afdoende om alle antwoorden op W&R-vragen aan de kwaliteitsnorm te laten voldoen.

De Belastingtelefoon werkt thans aan een oplossing om ook de weinig voorkomende W&R-vragen aan de kwaliteitsnorm te laten voldoen. Onderdeel van deze oplossing is dat meer digivaardige burgers worden verleid de antwoorden op hun W&R-vragen op de inmiddels sterk verbeterde website te vinden. De antwoorden op W&R-vragen zijn daar niet alleen beter vindbaar maar ook begrijpelijker geworden.

3, 4 en 5 Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA)

In het debat over de Voorjaarsnota 2017 is toegezegd dat er in een rapportage aan de Tweede Kamer wordt ingegaan op het opleggen van boetes aan kwaadwillenden.[17] Tevens is in de derde rapportage over de DBA van 20 april jl. toegezegd dat zodra stappen zijn gezet in het onderzoek naar tien mogelijk kwaadwillende opdrachtgevers de Kamer hierover nader te informeren.[18]

---

[17] Kamerstukken II 2016/17, 34036, nr. 46.
[18] Kamerstukken II 2016/17, 34036, nr. 63.

De Belastingdienst is naast de controles loonheffingen die op 1 januari 2017 reeds liepen een aantal onderzoeken naar mogelijke evident kwaadwillenden gestart in het MKB en bij Grote Ondernemingen. Deze controles hebben in 39 gevallen tot een signalering geleid die eind juli centraal door de Belastingdienst zijn beoordeeld om vast te stellen of er opdrachtgevers zijn die mogelijk kunnen worden aangemerkt als kwaadwillend.

In 28 gevallen is inmiddels geoordeeld dat er geen sprake is van kwaadwillendheid. Voor de periode tot 1 mei 2016 zijn in het overgrote deel van deze gevallen de arbeidsrelaties afgedekt door de in de administratie aanwezige VARs die opdrachtgevers vrijwaren van naheffingsaanslagen loonheffingen en dus ook van boetes. In deze gevallen is aan de formele eisen voor het gebruik van de VAR voldaan. Voor de periode na afschaffing van de VAR is gekeken op welke wijze de opdrachtgevers hun arbeidsrelaties hebben vormgegeven of aan het vormgeven zijn. Deze periode kent een verscheidenheid aan varianten, zoals een faillissement of het na enkele maanden ophouden met de onderneming, het ophouden om met opdrachtnemers te werken, gebruik van payroll- of uitzendkrachten en het verkennen van nieuwe werkwijzen of het gebruik van goedgekeurde overeenkomsten.

Van de resterende elf gevallen is geoordeeld dat deze verder moeten worden onderzocht, omdat dit kwaadwillenden kunnen zijn. Deze zaken zijn nog in verschillende stadia van onderzoek. De aangetroffen problematiek is divers en varieert van opdrachtgevers aan wie bekend is gemaakt dat er vanaf mei 2016 niet buiten dienstbetrekking kan worden gewerkt zonder de vormgeving van de arbeidsrelaties aan te passen, tot een internationale casus en een tip over de handelwijze van andere bedrijven in een branche.

In het debat in de Eerste Kamer over de Wet DBA op 26 januari 2016 is toegezegd dat indien er een nieuwe constructie opduikt waarmee op een nieuwe manier buiten dienstbetrekking wordt gewerkt, deze constructie geanonimiseerd en ontdaan van fiscale informatie openbaar wordt gemaakt op de website van de Belastingdienst.[19]

De Belastingdienst heeft bij zijn beoordeling van voorgelegde overeenkomsten geen nieuw type overeenkomst aangetroffen, waardoor buiten dienstbetrekking kan worden gewerkt. De beoordeelde overeenkomsten passen allen binnen de bestaande wet- en regelgeving.

6 en 7 Elektronisch Berichtenverkeer Belastingdienst (EBV)

In het Algemeen overleg Belastingdienst van 8 juni 2017 kwam onder meer de voortgang van de implementatie van de wet EBV ter sprake. Tijdens dit debat is door de toenmalige staatssecretaris van Financiën bevestigd dat er geen plannen zijn om nieuwe berichtenstromen aan particulieren uitsluitend digitaal te verzenden totdat de notificatiefunctie op de berichtenbox is verbeterd en de machtigingsvoorziening niet natuurlijke personen op de berichtenbox is gerealiseerd. De aanbevelingen van de Nationale Ombudsman in zijn rapport "Hoezo MijnOverheid" ondersteunen de noodzaak van realisatie van deze voorzieningen.[20] Het betreft generieke voorzieningen die onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Binnenlandse Zaken worden gerealiseerd. De Belastingdienst is, net als andere uitvoeringsorganisaties, gebruiker van deze voorzieningen.

---

[19] Debat Wet DBA, EK Handelingen 27, it. 7.

Verder is in september 2017 schriftelijk gereageerd op een aantal toezeggingen dat is gedaan in het Algemeen overleg Belastingdienst van 8 juni 2017.[21] Zo is de Belastingdienst aan de slag met de uitwerking van de keuzemogelijkheid voor particulieren die dat willen om berichten van de Belastingdienst uitsluitend digitaal te ontvangen en onderzoek hoe aangiften gedurende de hele navorderingstermijn opvraagbaar kunnen blijven. Daarnaast is ingegaan op monitoring van berichten in de berichtenbox en de machtigingsvoorzieningen.

Het regeerakkoord doet uitspraken over de wijze van communicatie met de overheid. De invulling hiervan voor de Wet elektronisch berichtenverkeer wordt in kaart gebracht.

8 Overheidsondernemingen

Tijdens het wetgevingsoverleg bij de behandeling van het Wetsvoorstel modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen heeft de toenmalige staatssecretaris van Financiën toegezegd om na afloop van het eerste volledige belastingplichtige jaar van deze overheidsondernemingen de ervaringen van de Belastingdienst en de (centrale) overheden te delen met de Tweede Kamer.

Uit deze ervaringen zou dan kunnen blijken wat er nog allemaal 'verspijkerd' moet worden aan de verdere implementatie en wellicht zelfs ook aan de wet.

Binnen de Belastingdienst is eind 2014 als onderdeel van de directie Grote Ondernemingen het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen (BBO) ingesteld voor de behandeling van alle zaken gerelateerd aan voornoemde wet. Het BBO heeft tot nu toe veel aandacht besteed aan voorlichting over de belastingplicht aan de doelgroep, alsmede vooroverleg met de overkoepelende organisaties van de overheidslichamen en met (potentiële) belastingplichtige overheidsondernemingen.

In het najaar van 2014 is de Samenwerking Vennootschapsbelastingplicht Lokale Overheden (SVLO) van start gegaan. Dit is ook tijdens het parlementair proces van dit wetsvoorstel genoemd. Binnen de SVLO zijn handreikingen, notities, schema's, activiteitenlijsten, praktijkvoorbeelden, enz. – in totaal ruim 25 producten – gemaakt.[22]

---

[20] https://www.nationaleombudsman.nl/onderzoeken/2017/098-onderzoek-naar-knelpunten-voor-burgers-bij-mijnoverheid

[21] Kamerstukken II 2017/18, 31066, nr. 377 en Kamerstukken II 2017/18, 34 775 IX, nr. 5.

[22] Zie voor alle producten: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/winst/vennootschapsbelasting/belastingplicht_en_aangifte/vanaf_2016_vennootschapsbelastingplicht_voor_overheidsondernemingen/ondersteunende_producten_vennootschapsbelastingplicht_overheidsondernemingen

Met behulp van de voorlichting van de Belastingdienst, alsmede de producten van de SVLO kunnen de overheidslichamen zelf, bijgestaan door hun adviseurs, beoordelen of sprake is van belastingplicht en zo ja een openingsbalans opstellen en aangifte doen.

Aangezien voornoemde regelgeving van toepassing is met ingang van 1 januari 2016, is het kalenderjaar 2016 het eerste volledige belastingjaar voor de overheidsondernemingen. Na afloop van het boekjaar kunnen zij aangifte vennootschapsbelasting over dat jaar doen. De aangifte vennootschapsbelasting 2016 diende voor 1 juni 2017 ingeleverd te worden. Als overheden meer tijd nodig hebben om de aangifte te doen, bestaat de mogelijkheid om tot uitstel van indiening van de aangifte te verzoeken. De eerste aangiften worden nu door de Belastingdienst ontvangen en in behandeling genomen.

Het is daarom nu nog te vroeg om tot een meer compleet beeld te komen. Zodra daar wel zicht op is, wordt de Tweede Kamer in een volgende halfjaarsrapportage nader geïnformeerd.

9 Douane: Aanpak cocaïnesmokkel in de haven van Rotterdam

In de brief van 2 november 2016 'Douane en aanpak cocaïnesmokkel in de haven van Rotterdam'[23] is een aantal toezeggingen gedaan. Hieronder is hiervan de stand van zaken opgenomen.

Samenwerking in de haven van Rotterdam

Haventafel

De eerste bijeenkomst van de Haventafel heeft inmiddels plaatsgevonden. Met de Haventafel wordt invulling gegeven aan de versterking van de samenwerking van de publieke en private partners die betrokken bij de veiligheid in de Rotterdamse haven.

Cameratoezicht

Er vindt constructief overleg plaats door de betrokken publieke en private partners over cameratoezicht. Na besluitvorming zal de gefaseerde uitwerking kunnen gaan plaatsvinden. Op 16 oktober 2017 is door de minister van Veiligheid en Justitie, mede namens de toenmalige staatssecretaris van Financiën, in de beantwoording van schriftelijke vragen van de Kamerleden Van Raak (SP) en Van Toorenburg (CDA) benoemd dat het cameraproject in de haven van Rotterdam niet stil ligt en dat volgens de huidige planning van de partners na afronding van de aanbesteding de operationele realisatie van het cameraproject in de periode 2018-2021 zal plaatsvinden.[24]

---

[23] Kamerstukken II, 2016/17, 31934, nr. 9.
[24] Ingezonden 12 september 2017, nr. 2017Z11886.

Informatie-uitwisseling
De Belastingdienst en de Douane als onderdeel hiervan zal naar verwachting per 6 mei 2018 met betrekking tot haar activiteiten op het gebied van het (douane)strafrecht onder de Wet Politiegegevens (WPG) komen te vallen in plaats van onder de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP). De informatie-uitwisseling zal daarmee naar verwachting vergemakkelijkt te worden.

Daarnaast is er nog informatie toegezegd op de volgende twee onderwerpen:

Ontheffingen voor douaniers
In de 19e halfjaarsrapportage is ingegaan op ontheffing van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990). De beperkte ontheffing – exclusief Optische en Geluidsignalen (O&G-signalen) en voorrangsvoertuig - is voor de vuurwapendragers in de douaneregio's met ingang van 1 juli 2017 doorgevoerd. Over de uitgebreide ontheffing - inclusief O&G-signalen en voorrangsvoertuig - vindt nog overleg plaats. Bij beantwoording van de vragen van het lid Van Raak (SP) aan de ministers van Justitie en Veiligheid, van Infrastructuur en Waterstaat en van Financiën over de Douane (ingezonden 3 november 2017) zal de Kamer hierover nader worden geïnformeerd.

Het Douaneverbeterprogramma in samenwerking met het bedrijfsleven
Het bedrijfsleven heeft samen met de mainports van Nederland eind vorig jaar per brief aan de staatssecretaris van Financiën aandacht gevraagd voor het behoud van de goede positie van de Douane. Zij deden het aanbod om samen met de Douane te werken aan het oplossen van de gesignaleerde knelpunten en dat aanbod is door de staatssecretaris aanvaard. Inmiddels hebben het bedrijfsleven en de mainports samen met de Douane de ideeën voor een verbeteraanpak uitgewerkt. Het gezamenlijke karakter van die aanpak krijgt vorm door een trekker uit de Douane en uit het bedrijfsleven aan te wijzen op de genoemde geprioriteerde gebieden: ICT, dienstverlening & kennisniveau, trade facilitation en toezicht en coordinated bordermanagement. Voor de uitwerking van coördinated bordermanagement zal de Douane eerst met de betrokken handhavingspartners afstemming zoeken.

10, 11 en 12 Gegevensbeveiliging

Op 2 oktober 2017 is de Kamer geïnformeerd[25] over de rapporten van het onderzoek gegevensgebruik D&A, het onderzoek informatiebeveiliging Broedkamer, en onderzoek implementatie Handboek Beveiliging Belastingdienst (HBB). Op 25 oktober 2017 heeft hierover een Algemeen overleg plaatsgevonden waarin drie toezeggingen zijn gedaan. De eerste toezegging betrof het verstrekken van informatie over het aantal gevallen van gegevensuitwisseling via e-mail dat leveranciers hebben aangetroffen bij eigen onderzoek naar gegevensgebruik in de periode van D&A. Het betreft gevallen bij één leverancier waarin mailverkeer tussen medewerkers van de leverancier en de Belastingdienst heeft plaatsgevonden. In totaal zijn 28 mailberichten aangetroffen. Daarvan betroffen 4 berichten intern mailverkeer tussen medewerkers van de leverancier, 18 berichten betroffen mailverkeer van de leverancier naar de Belastingdienst en 6 berichten betroffen mailverkeer van de Belastingdienst naar de leverancier. De desbetreffende leverancier heeft de inhoud van deze mailberichten nader onderzocht en bevestigd dat voor zover deze berichten fiscale gegevens bevatten, dit in alle gevallen om werkgerelateerde uitwisseling van gegevens ging.

---

[25] Kamerstukken II 2016/17, 31066, nr. 379.

In de tweede plaats is toegezegd de Kamer te informeren over de technische mogelijkheid om het dataverkeer naar en op USB-sticks te loggen. Op dit moment worden de volgende zaken vastgelegd bij het gebruik van USB-sticks:

- De medewerkers van de Belastingdienst die geautoriseerd zijn om USB-sticks te gebruiken, de soort autorisatie die zij hebben (lees- en/of schrijfrechten) en voor welke periode.
- De bestanden die zijn weggeschreven naar USB-sticks, door wie, wanneer en naar welke USB-stick. De mogelijkheid om te loggen welke bestanden zijn weggeschreven bestaat sinds begin oktober 2017. Hierbij worden de bestandsnamen vastgelegd, niet de inhoud of een *hash* van het bestand (een unieke code die het bestand identificeert). Het lezen van bestanden van USB-sticks wordt niet gelogd.
- De bestanden op de USB-stick die handmatig zijn ontsleuteld op een Digitale werkplek Belastingdienst (DWB: een beveiligde laptop met de applicaties die de medewerker gebruikt voor zijn werkzaamheden). Dit wordt op dit moment alleen op een DWB zelf geregistreerd. Vanaf begin 2018 wordt dit centraal gelogd.

Er wordt dus inmiddels meer gelogd dan alleen het feit dat een USB-stick gebruikt is, zoals nog in het onderzoeksrapport over gegevensgebruik bij D&A werd vermeld. Er worden ook gegevens over het schrijven en ontsleutelen van gegevens op de USB vastgelegd. De Belastingdienst ontwikkelt daarnaast alternatieven voor het gebruik van USB-sticks zoals beveiligde toepassingen voor filetransfer en beveiligde samenwerkruimtes, om eventuele risico's bij transport van gegevens zoveel mogelijk te beperken.

De derde toezegging betrof het verstrekken van een overzicht van convenanten inzake uitwisseling van gegevens. Overigens worden voor gegevens die de Belastingdienst verkrijgt op basis van de wettelijke renseigneringsplicht (artikel 53 Awr) uit de aard der zaak geen convenanten gesloten. De organisaties waarmee de Belastingdienst convenanten heeft gesloten in verband met het leveren of inwinnen van gegevens op andere wettelijke grondslagen zijn:[26]
Algemene inlichtingen- en veiligheidsdienst
Autoriteit Consument en Markt
Autoriteit Financiële Markten
Bureau Financieel Toezicht

---

[26] Op de site van de Belastingdienst zijn de convenanten te vinden in verband met het leveren van gegevens.

Centraal Administratie Kantoor
Centraal Bureau Statistiek
Centraal Justitieel Incassobureau
Centrum Indicatiestelling Zorg
De Nederlandse Bank NV
Dienst Justis
Dienst Uitvoering Onderwijs
Directoraat Generaal Fiscale Zaken van het ministerie van Financiën
Financial Intelligence Unit Nederland
Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie
Gemeenten
Immigratie- en Naturalisatiedienst
Inspectie Leefomgeving en Transport
Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Inspectie voor de Gezondheidszorg
Kamer van Koophandel
Kansspelautoriteit
Kinderopvanginstellingen
Koninklijke Luchtmacht
Koninklijke Marechaussee
Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst
Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
Kustwacht
Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen
Militaire inlichtingen- en veiligheidsdienst
Ministerie van Economische Zaken
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Ministerie van Sociale Zekerheid en Werkgelegenheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport
Ministerie voor Wonen en Rijksdienst
Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
Nationale Politie/regionale eenheid
Nederlandse Emissieautoriteit
Nederlandse Vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren
Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit
Nederlandse Zorgautoriteit
Openbaar Ministerie
Provincies

Raden voor de Rechtsbijstand
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Rijksdienst voor het Wegverkeer
Rijksrecherche
Sociale Verzekeringsbank
Stichting Inlichtingenbureau
Stichting Normering Arbeid
Stichting Thuiskopie
Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Zeehavenpolitie
Zorginstituut Nederland
Zorgverzekeraars Nederland

13 Remplaçantenregeling

Uitvoering remplaçantenregeling

Bij de Douane en de FIOD is 383 fte uitgestroomd als remplaçant op basis van de mogelijkheden die de vertrekregeling van de Belastingdienst bood.

Het remplaçantenartikel uit het ARAR kent twee situaties waarin aan andere medewerkers dan de VWNW-kandidaten voorzieningen kunnen worden toegekend uit het VWNW-beleid. Deze situaties zijn:

- Met remplaceren wordt de plaatsing van een VWNW-kandidaat gerealiseerd;
- Met remplaceren wordt een bijdrage geleverd aan een taakstelling.

Voor toepassing van het remplaçantenartikel is geen termijn gesteld waarbinnen aan één van bovenstaande voorwaarden moet zijn voldaan. Ook is een 1-op-1 koppeling tussen de remplaçant en geremplaceerde niet nodig om te komen tot één van de hiervoor genoemde situaties. De toelichting op het remplaçantenartikel geeft aan dat remplaceren op een transparante en navolgbare wijze moet plaatsvinden.

Bijdrage aan taakstelling

Doordat medewerkers van FIOD en Douane konden opteren voor de vertrekregeling zonder dat daar op voorhand een remplaçant tegenover stond, moet de geremplaceerde worden gevonden bij de vacaturevervulling.

Het is de FIOD en Douane gelukt op functies op MBO-niveau 64,2 FTE Belastingdienstmedewerkers te plaatsen. Daarmee is in het algemeen een bijdrage geleverd aan de beoogde krimp/taakstelling vanuit de Investeringsagenda aangezien het MBO-niveau bij de Belastingdienst zal krimpen. Op het niveau van een individuele medewerker is niet aan te geven of het ook om een geremplaceerde in engere zin ging, omdat voor betrokken medewerkers op detailniveau nog niet was vastgesteld of het werk zou vervallen. Op de functieniveaus HBO en WO is bij Douane en FIOD op dit moment 98,5 FTE Belastingdienstmedewerkers geplaatst. De verwachting is dat op basis van de gerealiseerde aantallen het plaatsen van de geremplaceerden geruime tijd in beslag zal gaan nemen. In het debat op 6 juli 2017 heeft de vorige staatssecretaris al aangegeven dat dit een hele klus zou zijn. Op basis van voorgaande is besloten te stoppen met het volgen van de plaatsing van mogelijke geremplaceerden.

14, 15, 16 en 17 Rulings

Onderzoeken naar de rulingpraktijk

De Algemene Rekenkamer heeft in 2014 onderzoek gedaan naar de rulingpraktijk. In het debat van 1 juni 2017 heeft de Tweede Kamer middels een motie verzocht in overleg te treden met de Algemene Rekenkamer of zij bereid en in staat is om het in 2014 uitgevoerde onderzoek over belastingontwijking opnieuw uit te voeren in 2019.[27] Dit verzoek is, zoals aangegeven in de brief van 8 november 2017 aan de Tweede Kamer, schriftelijk overgebracht aan de Algemene Rekenkamer.[28] De brief aan de Algemene Rekenkamer is als bijlage bij deze rapportage gevoegd.

Begin 2017 heeft een onafhankelijke onderzoeksgroep onderzoek gedaan naar de rulingpraktijk. De onderzoeksgroep bestond uit experts van de Belastingdienst en het ministerie van Financiën die geen directe betrokkenheid hebben bij de rulingpraktijk, maar wel voldoende fiscale achtergrond hebben om de complexe fiscale materie te beoordelen. In de aan de Tweede Kamer gestuurde brief van 30 maart 2017 is aangegeven een dergelijk onderzoek jaarlijks te laten plaatsvinden.[29] Tijdens het debat van 1 juni 2017 heeft de Tweede Kamer door middel van een motie verzocht een uiterste inspanning te doen om één of meerdere externe onafhankelijke experts toe te voegen aan de commissie die het onderzoek zal uitvoeren.[30] Aan de Tweede Kamer is inmiddels gemeld dat twee onafhankelijke externe experts zich bereid hebben verklaard zitting te nemen in deze commissie.[31] Momenteel worden de laatste handelingen verricht voor het installeren van deze commissie.

Centraal vastleggingssysteem

Zoals staat beschreven in de brief van 8 november 2017 aan de Tweede Kamer worden de centraal afgegeven Advance Pricing Agreements en Advance Tax Rulings centraal geregistreerd. Tijdens het debat over belastingontwijking van 19 januari 2017 is een centraal vastleggingssysteem toegezegd voor de gegevens die nodig zijn om aan de uitwisselingsverplichting in EU- en OESO-verband te voldoen. Dit systeem is met ingang van september 2017 operationeel waardoor alle rulings waarover informatie moet worden uitgewisseld in beeld zijn.

---

[27] Kamerstukken II, 2016/17, 25 087, nr. 166.
[28] Kamerstukken II, 2017/18, 25 087, nr. 180.
[29] Kamerstukken II, 2016/17, 34 552, nr. 79.
[30] Kamerstukken II, 2016/17, 25 087, nr. 162.
[31] Kamerstukken II, 2017/18, 25 087, nr. 180.

Jaarverslag APA-/ATR-team

Tijdens het plenaire debat in de Tweede Kamer op 1 juni 2017 over de Nederlandse rulingpraktijk is toegezegd dat jaarlijks bij de halfjaarsrapportage een jaarverslag zal worden gevoegd van het APA/ATR-team. In dit jaarverslag zal gecategoriseerd per onderwerp inzichtelijk worden gemaakt hoeveel APA's en ATR's er in een jaar zijn afgegeven.

De Tweede Kamer heeft hierbij gevraagd om specifiek in te gaan op het aantal APA's waarin een informeel kapitaalelement is te onderkennen. Ook zal in het jaarverslag worden gerapporteerd op welke gronden een APA of ATR niet tot stand is gekomen. Hierbij kan gedacht worden aan situaties dat de gevraagde zekerheid niet past binnen wet- en regelgeving, onvoldoende informatie is verstrekt of de gevraagde zekerheid strijd oplevert met de goede trouw jegens een verdragspartner.

De noodzakelijke voorbereidingen om over de bestuurlijke informatie te kunnen beschikken die benodigd is voor het maken van dit jaarverslag worden momenteel getroffen. Daarnaast zal het jaarverslag een paragraaf bevatten waarin uiteen wordt gezet welke relevante beleidsmatige beslissingen er in het betreffende jaar zijn genomen op het gebied van de APA-/ATR-praktijk.

Hierbij zullen ook eventuele ontwikkelingen met betrekking tot de eerder met de Tweede Kamer gedeelde exemplarische APA's en ATR's worden beschreven. Het eerste jaarverslag zal worden gevoegd bij de volgende halfjaarsrapportage, zodat over het gehele kalenderjaar 2017 kan worden gerapporteerd.

In bovengenoemd debat is tevens toegezegd ieder jaar te rapporteren, met betrekking tot de belastingafspraken die zijn gemaakt, óf er verschillen zijn tussen het normale belastingtarief en wat er daadwerkelijk betaald is. Bij een ruling wordt duidelijkheid verschaft over de toepassing van de wet in een concrete situatie. Er worden geen afspraken gemaakt over van de wet afwijkende belastingtarieven. Dit item zal dan ook niet jaarlijks apart vermeld worden in de genoemde jaarverslagen.

18 Parallelimport

In de brief van 13 oktober 2017 is toegezegd om cijfers over de parallelimport op te nemen in de 20e halfjaarsrapportage. Deze cijfers komen jaarlijks beschikbaar. Derhalve zal in de eerstvolgende halfjaarsrapportage een update worden opgenomen van de cijfers.

Bijlage 1

Overzicht risico's en beheersmaatregelen

Inleiding

Hieronder volgt de huidige stand van zaken van de in de continuïteitsrapportage genoemde algemene continuïteitsrisico's die gelden voor de hele Belastingdienst. Daarnaast wordt ingegaan op de twee nieuwe risico's die zijn benoemd in de 19e halfjaarsrapportage en wordt tot slot één nieuw issue gemeld. De algemene conclusie is dat de continuïteit vooralsnog geborgd is en de risico's een tijdelijk karakter hebben. Omdat blijkt dat de maatregelen die worden getroffen effect hebben, zullen de risico's voortaan in het reguliere risicomanagementproces van de Belastingdienst worden meegenomen en niet meer apart als continuïteitsrisico worden benoemd.

A. Schenk- en erfbelasting

Nieuw issue

De oplevering van de nieuwe kantoorautomatisering voor de Schenk- en Erfbelastingprocessen is ernstig vertraagd. Dit wordt met name veroorzaakt door een grotere complexiteit van het te bouwen ICT-systeem dan was voorzien. Volgens de nieuwe planning wordt het Erfbelastingssysteem eind 2019 opgeleverd. De afronding van het Schenkbelastingsysteem vindt plaats in 2021. Doordat het oude systeem alleen inzetbaar is voor aangiften tot en met belastingjaar 2016, wordt vertraging opgelopen met aangiften over 2017. Voor de erfbelasting geldt dat het merendeel van de nabestaanden die aangifte Erfbelasting naar aanleiding van een overlijden in 2017 heeft gedaan, begin 2018 een aanslag ontvangt. Voor wat betreft de schenkbelasting wordt een inhaalslag gemaakt om de ontstane vertraging in het opleggen van aanslagen schenkbelasting zoveel mogelijk in te lopen. Desondanks zullen ook hier aanslagen over de jaargrens heen worden opgelegd.

Er is geen sprake van minder belastingontvangsten, maar van een latere ontvangst van belasting. Het bedrag dat als gevolg van dit issue in 2017 niet opgelegd kan worden, zal in latere jaren alsnog geïnd worden.

Voor beide belastingprocessen geldt dat aanslagen binnen de juridisch toelaatbare termijn van drie jaar opgelegd zullen worden. Bij erfbelasting kan sprake zijn van door de erfgenaamte betalen belastingrente. Deze belastingrente kent een rentestop. Die stop zorgt ervoor dat, mits de aanslag conform de aangifte wordt opgelegd, tot maximaal 19 weken na het moment van aangifte belastingrente in rekening wordt gebracht. Bij de erfbelasting kan bij een tijdige aangifte sprake zijn van door de erfgenaam te betalen belastingrente. Het is mede daardoor een ingewikkelde regeling die veelvuldig tot onbegrip leidt bij belastingplichtigen. Bij een gevoelige belasting als de erfbelasting moet er duidelijkheid zijn dat er geen belastingrente in rekening wordt gebracht die het gevolg is van vertraging bij de automatiseringssystemen van de Belastingdienst. Dit betekent dat er bij belastingaanslagen geen belastingrente in rekening wordt gebracht over aangiften met betrekking tot overlijdens vanaf 1 januari 2017. Reeds in rekening gebrachte belastingrente over aangiften met betrekking tot overlijdens vanaf die datum zal door de Belastingdienst worden teruggegeven. Dit wordt in een beleidsbesluit vastgelegd. De maatregel geldt zolang als nodig is. De benodigde incidentele middelen zijn binnen artikel 1 van de Financiën begroting vrijgemaakt. Daarnaast zal er een onderzoek worden uitgevoerd naar de redelijkheid, billijkheid en rechtvaardigheid van de regeling belastingrente.

Beheersmaatregelen

Doordat een ontwikkelmethodiek wordt gebruikt waarbij sprake is van deelproducten kunnen delen van de op te leveren systemen al gebruikt worden. Hiermee kan een groot deel van de op te leggen aanslagen verwerkt worden. Aangiften die niet kunnen worden verwerkt, worden aangehouden. In deze gevallen wordt wel zo snel mogelijk een voorlopige aanslag opgelegd.
Daarnaast worden de ontwikkelteams uitgebreid met enkele FTE's en er wordt meer capaciteit ingezet om de benodigde complexe functionaliteit te beschrijven. Ook wordt extra geïnvesteerd in optimalisering van de ketensamenwerking. In januari 2018 zal een Gateway Review plaatsvinden.

B. Voortgang Investeringsagenda

Risico zoals opgenomen in de continuïteitsrapportage

"De Investeringsagenda van de Belastingdienst loopt achter op schema, mede doordat de managementaandacht op de vertrekregeling was gericht. Het risico bestaat dat het de Belastingdienst – vanwege de uitstroom - niet zal lukken om de implementatiesnelheid te verhogen en de daadwerkelijk gerealiseerde procesverbeteringen achter blijven bij de gerealiseerde en verwachte uitstroom."

Stand van zaken met betrekking tot de voorgenomen maatregelen

De herijking van de Investeringsagenda is op 19 september 2017 aan de Kamer gezonden.[38] De urgente projecten van de herijking die in 2018 van start gaan of vanaf 2017 doorlopen, zijn door een extern bureau van een second opinion voorzien. De implementatie van de herijking wordt nu opgepakt om de noodzakelijke procesverbeteringen door te voeren waardoor werkpakketten verdwijnen. Het doel is om in 2021 evenveel werkpakketten te reduceren als beoogd bij de start van de Investeringsagenda. Hiermee vangt de werkpakketreductie de effecten van de vertrekregeling op.

Ondanks het feit dat de (voorbereiding) op de implementatie voortgaat bestaat het risico dat de werkpakketreductie niet tijdig gehaald wordt en de continuïteit mogelijkerwijze in het geding komt. Daarom is op de Aanvullende post voor 2018 een bedrag van 75 mln. euro gereserveerd, ter borging van de continuïteit gedurende de looptijd van de Investeringsagenda, voor zover en waar dat nodig zou blijken.

---

[38] Kamerstukken II, 2016/17, 31066, nr.378.

C. Wervingsinspanning

Risico zoals opgenomen in de continuïteitsrapportage

"De wervingsbehoefte van de Belastingdienst is in 2017 in totaal 1.268 FTE aan vaste krachten. Dit omvat ook de 490 FTE bedrijfskritische functies. Het risico bestaat dat de instroom mogelijk niet geheel in 2017 gerealiseerd kan worden. Ook kunnen de gevraagde kandidaten met specifieke expertise schaars zijn. Verschillende processen zoals het tijdig afhandelen van alle vragen, bezwaren en klachten van burgers en bedrijven maar ook het zorgvuldig en binnen de wettelijke termijnen afdoen van aangiftes, aanslagen en toeslagen kunnen hierdoor tijdelijk onder druk komen te staan."

Stand van zaken met betrekking tot de voorgenomen maatregelen

De werving van medewerkers loopt achter op schema ten opzichte van de 1.268 fte die in het wervingplan zijn opgenomen.[33] Naar verwachting worden dit jaar 1.154 posities opengesteld. Dit verschil vloeit voort uit drie onderliggende bewegingen, zie onderstaande tabel.

	Geplande realisatie 2017	Verwachte realisatie 2017
Opengestelde posities Investeringsagenda	241	0
Opengestelde posities bedrijfskritisch	490	355
Opengestelde posities regulier	534	799
Totaal	**1.268**	**1.154**

De werving voor bedrijfskritische functies loopt achter op schema, maar dit heeft vooralsnog geen invloed op de continuïteit. De reguliere werving ligt hoger dan eerder gepland, terwijl de werving gerelateerd aan de Investeringsagenda is vertraagd vanwege de herijking. De werving van nieuwe medewerkers gerelateerd aan de Investeringsagenda vindt plaats als de herijking, waar de waarborgen onderdeel van zijn, is afgerond zodat dit integraal kan worden afgewogen.

Acties met betrekking tot werving van nieuwe medewerkers blijven van kracht om de continuïteit van de instroom in 2018 te borgen. Tevens wordt de voortgang van de open te stellen vacatures goed gemonitord. Kandidaten met specifieke kennis blijven echter schaars. Dit wordt daarom gezien als een specifiek aandachtspunt bij de werving. De verdeling van de aantallen zal daarom afwijken van de prognose van begin dit jaar.

---

[33] Kamerstukken II 2016/17, 31066, nr. 354.

D. ICT-ondersteuning

Risico zoals opgenomen in de continuïteitsrapportage

"Het risico kan zich voordoen dat de IV-organisatie de gewenste ondersteuning niet of niet tijdig kan leveren. Het betreft ICT-ondersteuning die naast de ICT-projecten van de Investeringsagenda moet worden ontwikkeld."

Stand van zaken met betrekking tot de voorgenomen maatregelen

Een belangrijke graadmeter is de beschikbaarheid van systemen op korte en lange termijn. De beschikbaarheid van de systemen op korte termijn is geborgd en kent een continue monitoring en verbeteringsproces. Voor de beschikbaarheid van de systemen op lange termijn wordt in het kader van de Investeringsagenda het programma Moderniseren IV Landschap uitgevoerd.

De afhankelijkheid van de Investeringsagenda en de financiering daarvan hebben begin dit jaar een vertraging in de opstart gegeven. Ondanks de start van het programma in 2016 is de vertraging nog niet ingelopen. Als beheersmaatregel krijgen reeds gestarte onderdelen van het programma prioriteit om verdere vertraging te voorkomen. Voor Douane en FIOD zijn met Voorjaarsnota 2017 beheersmaatregelen uitgevoerd. Deze zijn gestart en zullen meerjarig doorlopen. Met een meerjarige planning werkt IV aan een stabilisering van het resource kader. Daarnaast moeten in het DTBD de prioriteiten voor het portfolio op concernniveau worden bepaald.

E. Specifiek Continuïteitsrisico Douane

Risico zoals opgenomen in de 19e Halfjaarsrapportage

"De nieuw te werven medewerkers voor het proces Klantmanagement moeten opgeleid worden en zijn niet direct inzetbaar. Hierdoor bestaat het risico dat door onvoldoende kennis en capaciteit de primaire (of alle) douanetaken niet in voldoende mate of met voldoende kwaliteit uitgevoerd kunnen worden. Overigens weerspiegelt de instroom een normaal instroompercentage, waar ook in de toekomst op moet worden gerekend."

Stand van zaken met betrekking tot de voorgenomen maatregelen

De Douane blijft het belang van gerichte wervingsinspanning onderschrijven om continuïteit te borgen, specifiek op bedrijfskritische functies. Ten behoeve van de continuïteit vinden vanaf 2016 drie grote wervingsrondes plaats. Ook de komende periode blijft de Douane aandacht houden voor het opvullen van bedrijfskritische functies. Twee keer per jaar wordt geïnventariseerd wat de wervingsbehoefte is, om die continuïteit te borgen.

F. Aangiftecampagne 2017 (begin 2018)

Risico zoals opgenomen in de 19e Halfjaarsrapportage

"Ten aanzien van de Aangiftecampagne IH2017 in 2018 kan zich een aantal risico's voordoen. De voorbereiding van een aangiftecampagne start ruim een jaar van tevoren. Daardoor waren deze risico's nog niet in de continuïteitsrapportage opgenomen. De going concern ten aanzien van de aangiftecampagne is geborgd, de risico's zien dan ook op te realiseren procesverbeteringen. Ten aanzien van de volgende procesverbeteringen worden risico's onderkend. Doordat:

- *inkomensverklaringen moeizaam of pas laat worden afgegeven door buitenlandse belastingdiensten, zouden buitenlandse belastingplichtigen laat een definitieve aanslag kunnen ontvangen. Dit kan veel vragen en klachten van belastingplichtigen opleveren. Een maatregel zou kunnen zijn om een voorlopige aanslag op te leggen*
- *er onvoldoende handmatige capaciteit zou kunnen zijn, zouden inconsistente aangiften niet op tijd kunnen worden gecheckt. Hierdoor zou de garantietermijn van 1 juli niet kunnen worden gehaald.*
- *aanvullingen van belastingplichtigen mogelijk niet verwerkt kunnen worden, omdat zij al in de berekeningfase zouden zitten, zouden extra bezwaarschriften moeten worden behandeld*
- *het beveiligingssysteem van de e-herkenning voor gemachtigden onvoldoende technisch stabiel zou zijn, zou hulp bij aangifte (HUBA) langzamer gaan verlopen dan gepland."*

Stand van zaken met betrekking tot de voorgenomen maatregelen

Het knelpunt op het gebied van inkomensverklaringen lijkt op dit moment voor een groot deel te zijn opgelost. De andere drie knelpunten vormen nog steeds een risico. Daarom zullen de volgende beheersmaatregelen die zijn benoemd in de 19e halfjaarsrapportage nog steeds worden getroffen:

- "de Belastingdienst onderzoekt of de voorlopige aanslag voor buitenlands belastingplichtigen kan worden ingevoerd. Risicoposten worden door middel van risicoanalyse uitgesloten van een voorlopige aanslag.
- de Belastingdienst zal de mogelijkheid achter de hand houden om in de campagneperiode de handmatige controles van inconsistente aangiften uit te kunnen voeren
- de Belastingdienst onderzoekt of het proces zo kan worden aangepast dat aanvullingen op de aangifte nog later in het verwerkingsproces kunnen worden verwerkt."

Een aantal maatregelen is meegenomen in de herijking van de Investeringsagenda.

Bijlage 11

Productietabellen

Inleiding

In deze bijlage zijn de belangrijkste productiecijfers van het toezicht door Belastingen, Douane en Toeslagen opgenomen. De set tabellen bevat de actuele indicatoren uit de begroting IX 2017. Daarom zijn ten opzichte van de 19e halfjaarsrapportage een aantal nieuwe indicatoren toegevoegd en andere niet meer opgenomen. De cijfers geven samen met de rest van de halfjaarsrapportage een goed inzicht in het presteren van de Belastingdienst in de afgelopen periode.

I. Algemene doelstelling (compliance)

Prestatie-indicator	realisatie t/m juni 2016	doelstelling 2017	realisatie t/m juni 2017
Percentage aangiften omzetbelasting tijdig ontvangen	94,7%	95%	95,2%
Percentage aangiften loonheffingen tijdig ontvangen	98,9%	99%	99,6%
Tijdige betaling van belastingen en premies	98,4%	98%	98,2%
Percentage oninbaar geleden bedrag belastingen en premies	0,47%	< 0,6%	0,23%

Onder compliance verstaat de Belastingdienst dat burgers en bedrijven bereid zijn hun wettelijke fiscale verplichtingen ten aanzien van de Belastingdienst na te komen. De term bereidheid geeft aan dat de Belastingdienst er naar streeft dat belastingplichtigen uit zichzelf fiscale regels naleven, zonder (dwingende en kostbare) acties van de kant van de Belastingdienst. Als belastingplichtigen hun wettelijke fiscale verplichtingen nakomen, dan komt belastinggeld de staatskas binnen zoals de wetgever beoogt. Alle indicatoren scoren beter dan de doelstelling. De in de begroting opgenomen indicatoren over het juist en volledig doen van aangifte worden niet doorlopend maar als jaarindicator gemeten. Ze zijn daarom niet beschikbaar voor deze halfjaarsrapportage.

II. Dienstverlening

Prestatie-indicator	realisatie t/m juni 2016	doelstelling 2017	realisatie t/m juni 2017
Telefonie en internet Af te handelen belvolume (aantal telefoontjes)	8,2 mln.	13-14 mln.	6,4 mln.
Bezwaarschriften Afgehandelde bezwaren binnen Awb-termijn	81%	90-95%	85%
Klachten Afgehandelde klachten binnen Awb-termijn	98%	90-95%	98%
Klanttevredenheid Bellers, website- en baliebezoekers die op de gehanteerde 5-puntsschaal een 3 of hoger scoren	n.v.t.	> 70%	80%
Bellers, website- en baliebezoekers die op de gehanteerde 5-puntsschaal een 1,5 of lager scoren	n.v.t.	< 10%	6%
Zorgvuldig handelen van de Belastingdienst Aantal ontvangen klachten over het handelen van de Belastingdienst	7.248	< 13.105	5.746

Met passende dienstverlening zorgt de Belastingdienst ervoor dat belastingplichtigen en toeslaggerechtigden hun verplichtingen kunnen nakomen en hun rechten kunnen verwezenlijken. De Belastingdienst streeft ernaar te voldoen aan de verwachtingen van burgers en bedrijven ten aanzien van snelle en klantgerichte dienstverlening.

De meeste indicatoren ontwikkelen zich conform of beter dan de doelstelling. Het niet realiseren van de doelstelling voor het tijdig afhandelen van bezwaarschriften wordt met name veroorzaakt door het meer en eerder opleggen van definitieve aanslagen IH, zonder dat deze voorafgegaan worden door voorlopige aanslagen. Een groot deel van de aanvullingen kan daardoor niet meer bij de aangifte worden gevoegd en moet daardoor meegenomen worden in het bezwaarproces. Dit structurele probleem gaat de Belastingdienst aanpakken met de modernisering van het bezwaarproces voor de inkomstenbelasting. Daarbij wordt als eerste bezien of in bepaalde gevallen een alternatief kan worden geboden voor de relatief 'zware' bezwaarprocedure, zonder dat dit ten koste gaat van de rechtsbescherming, dat is met name wenselijk bij de aanvulling van de aangifte inkomstenbelasting net vóór dan wel na de vaststelling van de aanslag.

Ten tweede gaat de Belastingdienst een moderne digitale bezwaarfaciliteit aanbieden waardoor het makkelijker wordt voor burgers om bezwaar in te dienen. Tot slot komt er een betere digitale ondersteuning voor het uitvoeringsproces.

III Toezicht

Prestatie-indicator Belastingen	realisatie t/m juni 2016	doelstelling 2017	realisatie t/m juni 2017
Percentage gevalideerde grote ondernemingen voor horizontaal toezicht	67%	85%	83%
Percentage kasontvangsten van MKB-ondernemingen onder een fiscaal dienstverlenersconvenant	n.v.t.	7,5-8%	5,7%
Brutocorrectie opbrengsten aangiftenbehandeling IH (betreft Particulieren en MKB)	n.v.t.	€ 1,8 mld.	€ 521 mln.
Brutocorrectie opbrengsten aangiftenbehandeling Vpb MKB	n.v.t.	€ 1,5 mld.	€ 715 mln.
Brutocorrectie opbrengsten boekenonderzoeken MKB	n.v.t.	€ 770 mln.	€ 439 mln.
Bezwaren ingediend na een correctie door de Belastingdienst (betreft IH)	10%	8-12%	18%
Toeslagen			
Het percentage definitief toegekende toeslagen met een terug te betalen bedrag ≤ € 500[34]	92,0%	91%	93,5%.
Douane			
Controles op de goederenstromen	188.200	320.000 - 420.000	162.600
Gecertificeerde goederenstromen	88%	> 90%	90%
Controles op passagiersvluchten	6.000	12.000 - 15.000	6.300

De handhavingstrategie van de Belastingdienst leidt tot een gedifferentieerde aanpak van bedrijven waarin de Belastingdienst een mix aan handhavingsactiviteiten uitvoert. Het percentage gevalideerde grote ondernemingen stijgt sterk t.o.v. het eerste halfjaar 2016, de verwachting is dat de jaardoelstelling gehaald zal worden.

---

[34] Voor kinderopvangtoeslag wordt een grens van € 1.000 aangehouden. Bij de toekenningen van kinderopvangtoeslag gaat het veelal om hogere bedragen dan bij andere toeslagen.

De in de tabel opgenomen realisaties (tot en met juni) van de correctieopbrengsten en de bezwaren geven een vertekend beeld. Bij de IH vinden vooral in het tweede halfjaar veel toezichtwerkzaamheden plaats in verband met de begin 2017 ingediende aangiften over 2016. De achterstand in de realisatie van de doelstelling van de correctieopbrengsten is inmiddels ingelopen. Tot en met september is voor een bedrag van € 1,6 miljard gecorrigeerd op verzamelinkomen. De indicator van de na een correctie ingediende bezwaren staat tot en met september op 10% en voldoet daarmee eveneens aan de doelstelling.

Het toezicht bij Toeslagen is gericht op het correct, dat wil zeggen op basis van de wettelijke grondslagen, uitbetalen van het juiste bedrag. De indicator voor de definitief toegekende toeslagen scoort beter dan de doelstelling. De in de begroting opgenomen indicator over de rechtmatige toekenning van toeslagen wordt niet doorlopend maar als jaarindicator gemeten. Hij is daarom niet beschikbaar voor deze halfjaarsrapportage.
De Douane is de handhavingsdienst die het goederenverkeer aan de buitengrenzen van de Europese Unie controleert. Ook zorgt de Douane voor de heffing en inning van binnenlandse accijnzen en verbruiksbelastingen. De Douane ziet erop toe dat het goederenverkeer volgens de regels verloopt én dat het grensoverschrijdend goederenverkeer wordt gefaciliteerd. De indicatoren voor het douanetoezicht scoren conform de (jaar)doelstelling.

IV Inning

Prestatie-indicator	realisatie t/m juni 2016	streefwaarde 2017	realisatie t/m juni 2017
Achterstand invordering	2,5%	2,5-3%	2,5%
Inning invorderingsposten binnen een jaar	55,7%	55-65%	55,3%

Inning is de laatste schakel in het fiscale proces. Voor het overgrote deel loopt de inning geautomatiseerd en nagenoeg de gehele opbrengstenstroom komt dan ook binnen met hooguit enige lichte aandrang. Tegelijkertijd zijn er situaties waarbij zwaardere en arbeidsintensieve instrumenten moeten worden ingezet om achterstallige vorderingen alsnog te innen.
De indicatoren voor de inning scoren conform de doelstelling.

V. Massaal proces

Prestatie-indicator	realisatie t/m juni 2016	streefwaarde 2017	realisatie t/m juni 2017
Garantieregeling IH 2016: in maart aangifte gedaan, vóór 1 juli bericht	99,5%	100,0%	100,0%
Definitief vaststellen toeslagen	n.v.t.	85%	32%
Percentage toeslagen dat tijdig wordt uitbetaald	n.v.t.	99,99%	99,96%
Aantal ernstige productieverstoringen (damages)	35	< 56	40

De Belastingdienst is erin geslaagd om de garantieregeling goed uit te voeren. Vanaf juni 2017 is gestart met het definitief vaststellen van toeslagjaar 2016. Tot en met augustus was voor ongeveer 65% van de toekenningen een definitieve beschikking afgegeven. Het definitief toekennen loopt ook de komende maanden nog door en de verwachting is dat de jaardoelstelling van 85% gehaald zal worden.

Het tijdig uitbetalen van toeslagen is als gevolg van enkele verstoringen iets lager uitgekomen dan de doelstelling. Naar verwachting zal het aantal damages in 2017 niet lager uitkomen dan in 2016. Vooral in de maand maart vonden een groot aantal, deels gerelateerde verstoringen plaats

VI. Fraude

Prestatie-indicator	realisatie t/m juni 2016	streefwaarde 2017	realisatie t/m juni 2017
Percentage processen-verbaal dat leidt tot veroordeling/transactie	82%	82-85%	80%
Geconsolideerde incasso-opbrengsten	€ 268,6 mln.	€ 71,4 mln.	€ 1,4 mln.
Omgevingsgerichte strafonderzoeken (% opsporingsuren)	18%	> 40%	29%

De FIOD werkt aan de rechtshandhaving door bijdragen te leveren aan het tegengaan van fiscale, financiële en economische fraude (inclusief fraude met premies, subsidies toeslagen en in- en export), aan witwasbestrijding, aan het waarborgen van de integriteit van het financiële stelsel en aan de bestrijding van de financiële georganiseerde criminaliteit.
Het percentage processen-verbaal dat leidt tot veroordeling/transactie blijft achter bij de doelstelling. De trend van vorig jaar zet zich door. Steeds meer onderzoeken hebben slechts één verdachte. Dit heeft invloed op het percentage, indien de verdachten worden vrijgesproken of het onderzoek wordt geseponeerd. Tot en met juni had nog maar een beperkt aantal transacties tot incasso opbrengsten geleid. Inmiddels zijn de onderhandelingen over andere transacties afgerond en deze hebben tot omvangrijke opbrengsten geleid. De begrotingsdoelstelling wordt gehaald. De indicator m.b.t. de omgevingsgerichte strafonderzoeken scoort nu nog onder de norm. Pas in de tweede helft van het jaar zal er reëel zicht komen op het al dan niet halen van deze doelstelling. De verwachting is dat deze niet gehaald wordt.

VII. Toezicht Toeslagen

Hieronder zijn de resultaten opgenomen van het definitief toekennen voor de toeslagjaren 2013 t/m 2015. Dit zijn de toeslagjaren waarvoor het proces van de definitieve toekenning reeds ver gevorderd is, maar (in 2017) nog wel een significante omvang heeft..

Tabel 1 Resultaten definitief toekennen toeslagjaar 2013 (t/m juni 2017) *

	Huurtoeslag	Kinderopvang toeslag	Kindgebonden budget	Zorgtoeslag
Nabetalingen van te weinig ontvangen toeslagen	704.000 50%	224.000 43%	240.000 22%	1.240.000 21%
waarvan				
– € 0 - € 100	28%	12%	5%	7%
– € 100 - € 500	16%	19%	11%	10%
€ 500 € 1000	4%	7%	4%	3%
– > € 1000	2%	5%	2%	1%
Nihil	346.000	86.000	563.000	3.172.000
	24%	17%	51%	53%
Terugvorderingen van teveel uitbetaalde toeslagen	366.000	209.000	305.000	1.577.000
	26%	40%	28%	26%
waarvan				
– € 0 - € 100	6%	10%	6%	7%
– € 100 - € 500	8%	16%	13%	12%
– € 500 - € 1000 – > € 1000	5% 7%	7% 8%	6% 4%	5% 3%

* Door afrondingsverschillen kan de som van de percentages in de onderverdeling verschillen van het totaal percentage.

Tabel 2 Resultaten definitief toekennen toeslagjaar 2014 (t/m juni 2017) *

	Huurtoeslag	Kinderopvangtoeslag	Kindgebonden budget	Zorgtoeslag
Nabetalingen van te weinig ontvangen toeslagen	718.000 40%	227.000 45%	216.000 21%	1.017.000 18%
waarvan				
– € 0 - € 100	30%	14%	5%	6%
– € 100 - € 500	13%	20%	10%	8%
– € 500 - € 1000	4%	7%	4%	3%
– > € 1000	2%	5%	1%	1%
Nihil	355.000	79.000	536.000	3.284.000
	24%	10%	51%	50%
Terugvorderingen van teveel uitbetaalde toeslagen	386.000	194.000	293.000	1.368.000
	26%	39%	23%	24%
waarvan				
– € 0 - € 100	6%	11%	6%	7%
– € 100 - € 500	9%	15%	13%	11%
– € 500 - € 1000	5%	8%	6%	5%
– > € 1000	7%	7%	4%	1%

* Door afrondingsverschillen kan de som van de percentages in de onderverdeling verschillen van het totaalpercentage.

Tabel 3 Resultaten definitief toekennen toeslagjaar 2015 (t/m juni 2017) *

	Huurtoeslag	Kinderopvangtoeslag	Kindgebonden budget	Zorgtoeslag
Nabetalingen van te weinig ontvangen toeslagen	696.000 47%	219.000 45%	252.000 26%	774.000 15%
waarvan				
– € 0 - € 100	30%	13%	8%	4%
– € 100 - € 500	11%	19%	12%	7%
– € 500 - € 1000	4%	7%	4%	3%
– > € 1000	2%	5%	2%	1%
Nihil	391.000	73.000	396.000	3.287.000
	27%	15%	41%	64%
Terugvorderingen van teveel uitbetaalde toeslagen	385.000	197.000	314.000	1.063.000
	26%	40%	33%	21%
waarvan				
– € 0 - € 100	7%	11%	9%	5%
– € 100 - € 500	8%	16%	15%	9%
– € 500 - € 1000	4%	8%	6%	6%
– > € 1000	7%	7%	3%	1%

* Door afrondingsverschillen kan de som van de percentages in de onderverdeling verschillen van het totaalpercentage.

Het definitief toekennen van de toeslagen 2016 (DT2016) ligt op schema. Eind augustus 2017 was ongeveer 65% geformaliseerd (zie de onderstaande figuur). De doelstelling is om eind 2017 85% van de toekenningen definitief te hebben vastgesteld.

Figuur 1 Percentage definitief toegekend afgezet tegen het aantal maanden vanaf 1 juli na het berekeningsjaar

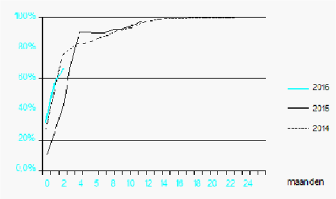

De ontwikkeling van het openstaande bedrag aan terugvorderingen in het eerste halfjaar van 2017 is als volgt:

Tabel 4 Ontwikkeling openstaande terugvorderingen totaal per 30-6-2017 (bedragen zijn in miljoenen euro's)

Openstaande vorderingen per 1-1-2017	**1.644**
- Nieuwe vorderingen	685
- Oninbaar	-49
- Ontvangen	-605
Openstaande vorderingen per 30-6-2017	**1.595**

Bijlage 111

Motie onderzoek ARK naar APA- / ATR-praktijk

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De President van de Algemene Rekenkamer
Drs. A.P. Visser
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
2017-0000197850

Uw brief (kenmerk)

Datum 16 OKT. 2017
Betreft Motie onderzoek ARK naar APA-/ATR-praktijk

Geachte heer Visser,

Met deze brief informeer ik u over het volgende. In 2014 heeft de Algemene Rekenkamer op verzoek van de Tweede Kamer een uitgebreid rapport uitgebracht over belastingontwijking.[1] Tijdens het debat van 1 juni 2017 met als titel "Belastingafspraken met multinationals"[2] heeft de Tweede Kamer de motie Van Weyenberg/Schouten aangenomen waarin de regering wordt verzocht in overleg te treden met de Algemene Rekenkamer of zij bereid en in staat is om het in 2014 uitgevoerde onderzoek over belastingontwijking opnieuw uit te voeren in 2019.[3] Graag breng ik deze motie onder uw aandacht. De volledige tekst van de motie heb ik bijgevoegd.

Achtergrond van het debat en de motie
Tijdens het debat was belastingontwijking in brede zin aan de orde, met bijzondere aandacht voor de APA/ATR-praktijk van de Belastingdienst. Uit de motie blijkt dat de indieners van de motie het van belang achten dat de rulingpraktijk op gezette tijden ook door externe partijen wordt gecontroleerd.

In het rapport dat de Algemene Rekenkamer in 2014 heeft uitgebracht werden naast de rulingpraktijk ook andere onderwerpen besproken, zoals de Nederlandse fiscale wet- en regelgeving en de door Nederland afgesloten belastingverdragen. Tijdens het debat kwam reeds aan de orde dat een mogelijk nieuw onderzoek geen exacte herhaling van het onderzoek uit 2014 hoeft te zijn.

In het kader van een eventueel op te starten nieuw onderzoek, wil ik u volledigheidshalve wijzen op het feit dat ik op het moment bezig ben met de instelling van een commissie die onderzoek zal doen naar de APA/ATR-praktijk. Ik schets daarom kort de achtergrond van deze commissie.

---

[1] https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2014/11/06/belastingontwijking
[2] Zie de volledige tekst hier: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/h-tk-20162017-82-8.html?zoekcriteria=%3fzkt%3dUitgebreid%26pst%3dParlementaireDocumenten%26vrt%3dbelastingafspraken%26zkd%3dInDeGeheleText%26dpr%3dAnderePeriode%26spd%3d20170[illegible]%26epd%3d2017[illegible]%26sdt%3dDatumPublicatie%26ap%3d%26pnr%3d1%26rpp%3d10&resultIndex=3&sorttype=1&sortorder=4
[3] Kamerstukken II 2016/17, 25 087, nr. 166

Instelling commissie
In het voorjaar van 2017 heeft een interne onderzoeksgroep onderzoek gedaan naar de APA/ATR-praktijk. Deze onderzoeksgroep bestond uit vier ervaren fiscale specialisten die geen betrokkenheid hebben bij de rulingpraktijk, maar wel voldoende fiscale achtergrond hebben om de complexe fiscale materie te beoordelen. Deze vier fiscale specialisten waren allen medewerkers van de Belastingdienst en het ministerie van Financiën. De bevindingen van de interne onderzoeksgroep heb ik als bijlage bij mijn Kamerbrief van 26 mei 2017 gevoegd.[4]

In mijn brief heb ik aangekondigd dat in 2018 een commissie zal worden ingesteld die onderzoek zal doen naar de APA/ATR-praktijk.[5] Deze commissie zal steekproefsgewijs de rulingpraktijk onderzoeken door individuele dossiers te beoordelen. De focus zal liggen op de inhoudelijke juistheid van deze rulings. Om te waarborgen dat dit onderzoek op degelijke wijze plaatsvindt, zal ook de Auditdienst Rijk (ADR) betrokken worden door vooraf de onderzoekssystematiek van de commissie te beoordelen en achteraf de uitvoering te onderzoeken.

In de motie Schouten/Weyenberg[6] wordt de regering verzocht een uiterste inspanning te doen een of meerdere externe, onafhankelijke experts — bijvoorbeeld uit de wetenschap — toe te voegen aan deze commissie. Op dit moment zijn onafhankelijk wetenschappers in kaart gebracht en worden deze benaderd of zij bereid zijn plaats te nemen in deze commissie.

Gegeven de aangenomen motie en de achtergrond daarvan, stel ik voor dat u met de indieners van de motie in gesprek gaat over een afbakening van een mogelijk vervolgonderzoek.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Financiën,

Eric Wiebes

Eric Wiebes

---

[4] Kamerstukken II 2016/17, 25 087, nr. 153
[5] Kamerstukken II 2016/17, 34 552, nr. 79
[6] Kamerstukken II 2016/17, 25 087, nr. 162

November 2017